

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska Institutionen

Behöver redovisningsreglerna förenklas?

- en studie av BFN:s projekt för små onoterade företag

Uppsatsarbete i Företagsekonomi, C/D-nivå
Externredovisning & Företagsanalys
VT05

Handledare: Märta Hammarström

Författare: Myriam Crespo, Magisteruppsats
Jim Karlsson, Kandidatuppsats

Förord

I vår uppsats har vi fördjupat oss inom ett område som berör många människor och organisationer vilka strävar efter att få sin vilja igenom. Arbetet har därför under uppsatsen gång varit oerhört lärorikt och intressant. Vi har fått möjlighet att tala med erfarna personer som jobbar med redovisning dagligen och besitter mycket kunskap. Samtidigt har vi gjort en djupdykning i litteraturen och lusläst flera artiklar som berör ämnet. Sammantaget har detta berikat vår kunskap om hur regelverket fungerar och utvecklar sig.

Vi vill härmed passa på att tacka alla de som har bidragit till genomförandet av vår uppsats. Först vill vi tacka vår handledare, Marta Hammarstöm för den rådgivning vi fått under arbetets gång. Ett särskilt tack framförs till våra respondenter som bidragit till att uppsatsen fått ett berikat innehåll. Vidare vill vi tacka respondenterna för deras tillmötesgående och den tid som de har tagit för att hjälpa oss.

Göteborg, 26 maj, 2005

Myriam Crespo Merino

Jim Karlsson

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi vid Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Externredovisning och företagsanalys, C/D- nivå, VT 2005.

Titel: Behöver redovisningsreglerna förenklas? – En studie av BFN: s projekt för små onoterade företag.

Författare: Myriam Crespo Merino och Jim Karlsson
Handledare: Märta Hammarström

Bakgrund: BFN har ändrat inriktning vad gäller anpassningen av de allmänna råden till RR:s rekommendationer, eftersom detta angreppssätt inte gav något bra resultat för onoterade företag. Anledningen är att regelverket har blivit alltför omfattande och svårförståeligt, inte minst för de små företagen. Idag arbetar BFN med att ta fram fristående nationella regler för olika kategorier av onoterade företag. Ett ändamålsenligt och mer lättbegripligt regelverk efterfrågas för de små företagen, för att skapa så goda förutsättningar som möjligt.

Problem: I uppsatsen undersöks den aktuella redovisningsproblematiken som råder inom de små onoterade företagen. Vår huvudfråga lyder: *På vilket sätt kommer utvecklingen av regelverket att påverka de små onoterade företagen och deras intressenter?* Inom detta område studeras följande delfrågor: *Hur upplevs redovisningsreglerna för små onoterade företag vid tillämpningen idag? och På vilket sätt behöver redovisningen förenklas?*

Syftet: Uppsatsen syftar till att beskriva och ge läsaren förståelse för hur små företag upplever redovisningsreglerna idag och på vilket sätt en förenkling kommer att påverka företagen och deras intressenter.

Avgränsningar: Uppsatsen avgränsas till att endast fokusera på små onoterade företag i Sverige, där företagsformen är aktiebolag och uppfyller kriterierna i 10/24- regeln.

Metod: Uppsatsens undersökningsinriktning är både explorativ och deskriptiv, där en kvalitativ metod används. Studien bygger på litteraturstudier och intervjuer som ligger till grund för resultatet.

Slutsats:

Uppsatsen slutsats är att det föreligger ett tydligt behov av förenklade redovisningsregler hos små onoterade företag och deras intressenter. Förenklaringsarbetet som BFN och Skatteverket just nu arbetar med är väsentligt för att redovisningen ska bli mer ändamålsenlig och tillämpbar. Detta kommer för företagen att innebära att de får ett enklare regelverk att följa och kommer även att underlätta förståelsen för redovisningen

Förslag till fortsatt forskning: Uppsatsen författare anser att det vore intressant att undersöka om det nya regelverket har gett ett positivt eller negativt resultat för alla berörda, efter det att den har trätt i kraft. Ett annat område som kan vara tänkbart att undersöka är i vilket riktning det nya regelverket är på väg.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	1
1.1 BAKGRUND OCH PROBLEMDISKUSSION	1
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	2
1.3 SYFTE	2
1.4 AVGRÄNSNING	3
1.5 UPPSATSENS FORTSÄTTA DISPOSITION	3
2 METOD.....	4
2.1 UNDERSÖKNINGSINRIKTNING	4
2.2 ANGREPPSSÄTT	4
2.3 INFORMATIONSSAMLING	5
2.3.1 Litteraturstudie.....	5
2.3.2 Intervjuer.....	5
2.3.3 Intervjumallarnas utformande	6
2.3.4 Tillvägagångssätt.....	6
2.4 RELIABILITET OCH VALIDITET	7
3. REFERENSRAM.....	9
3.1 NORMGIVNING	9
3.1.1 Normgivande organ inom Svensk redovisning	9
3.1.2 Internationella normgivande organ.....	10
3.2 SVENSK REDOVISNING	11
3.2.1 Lagar och rekommendationer.....	12
3.3 REDOVISNINGEN	13
3.3.1 Redovisningens innebörd & syfte	13
3.3.1 Redovisningens mål.....	15
3.3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper.....	15
3.3.3 Komplex redovisning.....	16
3.3.4 Intressentmodellen	17
3.3.5 Nyttan och kostnad.....	19
3.4 FRAMTIDENS REDOVISNINGSGREGLER FÖR SMÅ AKTIEBOLAG	20
3.4.1 Kategoriseringen.....	21
3.4.2 Aktiebolagsgruppens förenklingsförslag för mindre aktiebolag.....	22
3.4.3 Internationella regler för SME- redovisning.....	23
4 EMPIRI.....	23
4.1 PRESENTATION AV INTERVJUPERSONERNA.....	24
4.2 UPPLEVELSEN AV REDOVISNINGSGREGLERNA IDAG.....	25
4.2.1 Annika Götenfelt och Philippa Holländer, Öhrlings PWC.....	25
4.2.2 Caisa Drefeldt, KPMG.....	26
4.2.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning	26
4.2.4 Lennart Iredahl, FAR.....	27
4.2.5 Tommy Andersson, Skatteverket	27
4.2.6 Mats Olsson, SRF.....	27
4.3 REDOVISNINGENS FÖRENKLINGAR OCH DESS UTGÅNGSPUNKT	27
4.3.1 ANNIKA GÖTENFELT OCH PHILIPPA HOLLÄNDER, ÖHRLINGS PWC.....	27
4.3.2 Caisa Drefeldt, KPMG.....	28
4.3.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning	28
4.3.4 Lennart Iredahl, FAR.....	28
4.3.5 Tommy Andersson, Skatteverket	29
4.3.6 Mats Olsson, SRF.....	29
4.4 DET FRAMTIDA REGELVERKET PÅVERKAN PÅ DE SMÅ ONOTERADE FÖRETAGEN OCH DERAS INTRESSENER.....	29
4.4.1 Annika Götenfelt och Philippa Holländer, Öhrlings PWC.....	29
4.4.2 Caisa Drefeldt, KPMG.....	30

4.4.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning	31
4.4.4 Lennart Iredahl, FAR.....	31
4.4.5 Tommy Andersson, Skatteverket	31
4.4.6 Mats Olsson, SRF.....	32
5. ANALYS	34
6. SLUTSATS	40
6.1 SLUTSATS	40
6.2 EGNA REFLEXIONER.....	41
6.5 FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER.....	42
REFERENSLITTERATUR.....	43
BILAGOR.....	46

1. Inledning

I detta kapitel presenteras det problemområde som uppsatsen kommer att behandla. Kapitlet inleds med en bakgrund och problemdiskussion. I samband med denna diskussion ställs några centrala frågeställningar och syftet formuleras därefter. Vidare beskrivs de avgränsningar som har gjorts i uppsatsen.

1.1 Bakgrund och problemdiskussion

De senaste åren har stora förändringar både internationellt och nationellt uppstått inom redovisningsreglerna. En ständig utveckling av redovisningsregler pågår fortfarande på grund av den strävan från normgivande organ att harmonisera redovisningen världen över. Från och med den 1 januari 2005 är, enligt en EU – förordning, ett noterat företag skyldigt att upprätta koncernredovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utan några nationella anpassningar. Men även i IAS-förordningen ges möjligheten för onoterade företag att i sin koncernredovisning tillämpa IFRS. I Sverige har denna internationella förändring lett till vissa nationella ändringar. Årsredovisningslagen (ÅRL) ändras, så att företagen skall kunna tillämpa internationella redovisningsprinciper inom ramen för svensk lag. Redovisningsrådets (RR) rekommendationer upphör att gälla för noterade bolag vid införande av IFRS. Regelverket för onoterade företag kommer även att förändras på grund av denna harmonisering.¹

För de onoterade företagen har redovisningsproblematiken pågått under en längre tid. Bokföringsnämnden (BFN) påbörjade sitt arbete 1998 med att ta fram bokslutsregler för de onoterade företagen. Nämnden arbetade med att anpassa rekommendationerna efter de internationella redovisningsreglerna. Resultatet av BFN:s angreppssätt visade att rekommendationerna inte var tillämpbara för de små företagen, vilka utgör ca 90 % av de svenska företagen.² Detta medförde att regelverket blev för omfattande och svårförståeligt, samt uppstod det svårigheter för företagen att välja vilken redovisningsstandard de skulle tillämpa. Med anledning av detta beslöt BFN i april 2004 att ändra inriktning.³ Detta beslut kommer att leda till stora förändringar, inte minst de små företagen. Frågan är då hur dessa företag upplever redovisningspraxisen idag, och på vilket sätt detta regelverk kan förändras.

International Accounting Standards Board (IASB) påbörjade 2004 sina planer med att skapa särskilda internationella redovisningsstandarder för små och medelstora företag. Syftet med dessa är att förenkla redovisningen för flertalet av företagen.⁴ Enligt IASBs styrelse ska standarderna ha sin grund i de fundamentala koncepten i IASBs ramverk⁵. Den 24 juni 2004 publicerade IASB en diskussionspromemoria om utveckling av en separat uppsättning internationella redovisningsstandarder för små och medelstora företag⁶. IASB fick ett mycket positivt gensvar på förslaget, dock inte från Sverige.

¹ Balans, "Framtidens redovisningsregler för onoterade företag", 6-7/2004.

² Ibid.

³ Bokföringsnämndens "Information om ändrad inriktning på normgivningen", 2004/05/10.

⁴ FAR INFO, "Internationella regler för SME-redovisning", nr 7 2004.

⁵ IAS Plus, Bord Discussion September 2003

⁶ FAR INFO, "Internationella regler för SME-redovisning", nr 7 2004.

BFN och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) var negativa till förslaget. BFN ansåg att det var positivt med en harmonisering av redovisningsreglerna för onoterade företag på den internationella kapitalmarknaden, men såg inget behov hos småföretagen. FARs yttrande var att de inte såg IASB som en lämplig standardsättare för små och medelstora företag, eftersom denna organisations mål egentligen är att utveckla globala standarder som kan användas på kapitalmarknaden.⁷ Med anledning av kopplingen till internationella redovisningsregler (IFRS), som har orsakat problem vid anpassningsarbetet, vill BFN ta fram ett regelverk för de små företagen där reglerna ska vara oberoende av reglerna för noterade företag. Enligt BFN skall det nya regelverket vara betydligt mer förenklat än det förslag som IASB publicerade.⁸ Frågan som infinner sig är då om utvecklingen av det nya regelverket kommer att underlätta eller försvåra för små onoterade företag och om kunskapen kommer att vara fullständig med tanken på att regelverket utvecklas kontinuerligt.

1.2 Problemformulering

Utifrån vår problembakgrund vill vi först och främst ta reda på om det verkligen finns ett behov av förenklade redovisningsregler för små onoterade företag. Om det visar sig i vår studie att det finns ett behov, så inställer sig följande huvudfråga:

- På vilket sätt kommer utvecklingen av regelverket att påverka de små onoterade företagen och deras intressenter?

För att kunna besvara vår huvudfråga bör den brytas ned i följande två delfrågor:

- Hur upplevs redovisningsreglerna för små onoterade företag vid tillämpningen idag?
- På vilket sätt behöver redovisningsreglerna för de små onoterade företagen förenklas?

1.3 Syfte

Syftet med vår uppsats är att utifrån revisorers och redovisningskonsulters perspektiv, undersöka utvecklingen av regelverket för de små onoterade företagen samt att kartlägga hur detta nya regelverk kommer att påverka alla berörda. Vidare är syftet att ge en beskrivande bild av hur redovisningsreglerna upplevs för dessa företag och på vilket sätt redovisningsreglerna behövs förenklas inom detta redan komplexa regelverk.

Författarnas syfte med denna uppsats är även att ge en djupare förståelse för läsaren om den aktuella redovisningsproblematiken som de små onoterade företagen upplever.

Vår uppsats riktar sig främst till studenter vid handelshögskolan och våra respondenter,

⁷ FAR INFO, "IASB tar fram standarder för mindre företag" nr 2 2005.

⁸ FAR INFO, "Nej till internationella regler för företag" nr 12 2004

men även till andra intressenter med kunskap inom företagsekonomi.

1.4 Avgränsning

Uppsatsens avgränsas till att endast fokusera på utvecklingen av redovisningsreglerna för de små onoterade företagen i Sverige, där företagsformen är aktiebolag. Enligt bestämmelserna i Bokföringslagen med små företag menas företag som ingår i 10/24-regeln. Motivet till vår avgränsning är BFN:s prioritering att utveckla ett regelverk för små onoterade företag. Eftersom regelverket är komplext och svårförståeligt, uppfattar vi att det är i denna företagskategori det förekommer mest svårigheter.

1.5 Uppsatsens fortsatta disposition

Kapitel 1 – Inledning

I detta kapitel kommer vi att redogöra för uppsatsens bakgrund, problemdiskussion, problemformulering, syfte och avgränsningar

Kapitel 2 – Metod

I kapitel två kommer uppsatsens metod att presenteras. Detta utgör det angreppssätt som har använts för att genomföra uppsatsen samt tillvägagångssättet för insamlingen av data.

Kapitel 3- Referensram

Det tredje kapitel inleds med en presentation av relevanta referenser som vår rapport baseras på. Vi kommer bl.a. att redogöra för BFN:s roll och uppgifter som normgivare för små onoterade företag samt deras framtida projekt.

Kapitel 4- Empiri

I empirikapiteln delges läsaren den information som framkommit i studiens primärdatainsamling, som ske genom såväl personliga- som e-mailintervjuer.

Kapitel 5 – Analys

I detta kapitel knyts samman teori och empiri för att analysera problemområdet.

Kapitel 6- Slutdiskussion

I detta kapitel presenteras uppsatsen slutskede. Problemställning besvaras och en slutsats delges läsaren. Dessutom ges rekommendation till fortsatt forskning.

2 Metod

Kapitlet inleds med en beskrivning av det tillvägagångssätt som används för att uppsatsen skall uppnå syftet och svara på problemformuleringen. Vidare presenteras och redogörs för det valda angreppssättet och datainsamlingsmetoden. Slutligen diskuteras reliabiliteten och validiteten av de källor vi har använt oss av.

Metoden kan beskrivas som ett redskap som används för att uppnå målet med olika problemundersökningar. En metod är även ett sätt att lösa problem och komma fram till ny kunskap.⁹

Arbetet med vår uppsats började med en förstudie av det valda ämnesområdet. Genom att vi tog del av tidskrifter, liknande studier i det aktuella ämnet och bokföringsnämndens informationsmaterial (se delkapitel 2.2.1), erhöll vi en klarare bild av den aktuella problematiken och även nödvändiga grunder för att fortsätta med vår studie. Dessutom bidrog denna information med ett underlag för hur vårt metodkapitel skulle sammanställas.

2.1 Undersökningsinriktning

En undersökning kan klassificeras utifrån graden av kunskap om ett visst problemområde. Undersökningen kan vara av explorativ, deskriptiv eller hypotesprövande karaktär. Dessa tre typer av undersökningar genomförs för det mesta separat, men det är även möjligt att det i studien förekommer mer än en inriktning.¹⁰ Denna uppsats är en kombination av en explorativ och en deskriptiv undersökning. Uppsatsen är explorativ i den bemärkelse att det valda ämnet är inom ett komplext område, som är i ständig utveckling och relativt utforskat. I och med detta visade det sig att användningen av den explorativa undersökningen i uppsatsens startskede var lämplig för att identifiera och definiera problemställningen och eventuella handlingsalternativ. Uppsatsen är även deskriptiv i den mening att vi vill ge läsaren förståelse för den aktuella problematiken som råder inom redovisningsområdet hos små onoterade företag. Med hjälp av framför allt litteraturstudie beskrivs hur utvecklingen av redovisningspraxisen har varit under de senaste åren i Sverige och hur det påverkar företagen och deras intressenter. I studien ges även en beskrivning av svenska och internationella normgivande organ, som har ett starkt inflytande på redovisningen. Detta i syfte att ge läsaren en bättre förståelse för utvecklingen av redovisningen i Sverige.

2.2 Angreppssätt

Det angreppssätt som är lämpligt att använda för utförandet av vår studie avgörs utifrån syftet med vår undersökning och formuleringen av vårt huvudproblem samt vilken typ av information som behövs för att besvara problemställningen i studien. Med uppsatsen har vi som ambition att förmedla en djupare kunskap och förståelse för hur utvecklingen av redovisningspraxis kommer att påverka de små onoterade företagen och deras intressenter i Sverige. Utifrån metodernas olika inriktningar, vår ambition och

⁹ Holme & Solvang, 1997, sid. 13

¹⁰ Patel & Davidson, 1994, sid. 10

uppsatsens deskriptiva karaktär kommer uppsatsen att baseras på den kvalitativa metoden. Denna metod är lämplig för vår undersökning, eftersom vårt syfte och val av problemformulering utgår ifrån en strävan att tolka, förstå och hitta mönster i det insamlade materialet snarare än att mäta och verifiera.

2.3 Informationsinsamling

Det tillvägagångssätt som vi har valt för uppsatsens studie är befintlig litteratur som behandlar redovisningspraxis i små onoterade företag samt intervjuer med revisorer, redovisningskonsulter och olika intresseorganisationer. Dessa två ansåg vi vara de mest lämpade metoder för att kunna uppnå vårt syfte och få svar på vår problemformulering.

2.3.1 Litteraturstudie

En stor del av denna studie handlar om att ta del av betydande och redan befintligt material, för att kunna bearbeta uppsatsens problemställningar. Denna litteraturinsamling utgjorde sedan underlag för alla delar i uppsatsen förutom empirin samt för att framställa relevanta och specifika intervjufrågor.

För att få fram relevant information om vårt ämnesval började vi först med att studera FAR:s samlingsverk samt sökningar via Internet. I FAR:s samlingsverk studerade vi de nuvarande regelverken för onoterade företag som har varit underlag för innehållet i uppsatsens referensram. Bokföringsnämnden, Skatteverket, Riksdagen, Regering och IASB:s hemsidor besöktes och användes för att få befintlig och aktuell information om redovisningens förändringsprocess. Informationen har bland annat varit i form av promemorian från Justitiedepartementet ”Förenklade redovisningsregler” och rapporten från BFN ”Förenklingsförslag för mindre aktiebolag”.

Handelshögskolans bibliotek i Göteborg har bidragit till en hel del information som har varit till nytta för vårt examensarbete. Kurslitteratur och tidskrifter såsom Balans och Redovisningskonsulten har funnits tillgängliga där och har studerats. Dessutom har vi tagit del av tidigare uppsatser, som behandlar närliggande ämnesområde, mest för att få information om vilka källor som författarna har använt sig av. Med hjälp av databasen FAR-komplett söktes ytterligare information där intressanta och användbara artiklar som berörde vår studie bearbetades.

2.3.2 Intervjuer

Vi valde att genomföra intervjuer med personer som är väl insatta i området redovisning, och vår bedömning är att intervjuerna med dessa personer tillför uppsatsen en större precision. Uppsatsens empiriska kapitel omfattar information från de kvalitativa intervjuer som vi genomförde. Informationen som vi erhöll av intervjupersonerna utgjorde sedan grundläggande material för uppsatsens analys och slutsats. Vid valet av intervjuform utgick vi ifrån intervjupersonernas geografiska säte och deras begränsade tid. Personliga intervjuer och e-mail intervjuer ansåg vi därför vara de mest fördelaktiga för vår studie. E-mail intervjuerna gav oss möjlighet att samla in användbar information som annars inte hade varit möjligt, men vi insåg att med denna intervjuform förlorade vi viktiga nyanser såsom att ställa följdfrågor.

Eftersom syftet med intervjuerna är att samla in så mycket och djupgående information som möjligt inom det undersökta problemområdet, så är uppsatsen ställd utifrån den

kvalitativa metoden.¹¹ Av den orsaken ansåg vi att det var viktigt att valet av intervjupersonerna skulle grundas utifrån deras kunskap om ämnet som undersöktes. Vår utgångspunkt, när vi påbörjade sökande efter intervjupersoner, blev därför att fokusera på Bokföringsnämnden, Skatteverket, revisorer och redovisningskonsulter. Bokföringsnämnden för att de ansvarar för normgivningen i små onoterade företag samt för de tillsammans med Skatteverket samarbetar med det pågående normgivningsarbetet. Revisorer och redovisningskonsulter för att de ansvarar för tillämpningen av redovisningsreglerna och är i ständig kontakt med små onoterade företag. Vårt syfte med att intervjua dessa var för att få en helhetsbild om hur utvecklingen av regelverket kommer att se ut och hur denna kommer att påverka företagen samt deras intressenter. Vidare fann vi att det var av betydelse att intervjua intresseorganisationer eftersom de kan svara på hur påverkbarheten upplevs i förändringsarbetet och vilken hänsyn som tas till intressenternas behov. Vår intention var också att intervjua företagets ekonomiansvarige (om det fanns någon) i syfte att få en helhetsbild på företagets redovisningssituation, men på grund av deras arbete med skattedeklarationen och deras begränsade tid var detta inte möjligt. I dessa små företag som uppsatsen behandlar används praktiskt taget uteslutande extern hjälp, detta innebär att den information som vi erhåller från redovisningskonsulterna och revisorerna i högsta grad avspeglar företagets verklighet. Vi är medvetna om att det finns en risk att gå miste om vissa nyanser i och med att vi inte kan intervjua företagen, men vi anser ändå att detta bortfall inte påverkar uppsatsens giltighet avsevärt.

2.3.3 Intervjumallarnas utformande

Intervjumallarna (se bilaga) utformades utifrån uppsatsens problemformulering och syfte. Dessutom utgick vi även ifrån relevant litteratur inom ämnet som vi studerat. Vi valde att ha öppna frågeställningar för att låta respondenten framföra sina åsikter fritt, därför utformades ett antal huvudfrågor med kompletterande relevanta följdfrågor.

2.3.4 Tillvägagångssätt

Kontakten med intervjupersonerna togs via telefon eller e-mail, där vi frågade om de var villiga att ställa upp på intervju. Av de fyra största revisionsbyråer som tillfrågades blev Öhrlings PriceWaterhouseCoopers (PWC) och KPMG de enda som ställde upp. På Öhrlings PWC intervjuades Annika Götenfelt och Philippa Holländer, auktoriserade revisorer, och på KPMG intervjuades Caisa Drefeldt, auktoriserad revisor och redovisningsexpert. Förfrågningarna som riktades till ett 30-tal redovisningskonsulter gav resultatet att endast redovisningskonsulten Viktoria Kristiansson från Klippans redovisning kunde boka tid för en intervju. Alla andra redovisningskonsulter hade inte möjlighet att svara på våra frågor på grund av de var upptagna med klienternas skattedeklaration. Vi genomförde en personlig intervju med de ovan nämnda intervjupersonerna på deras respektive arbetsplats. Intervjuerna var utformade som samtal och dialoger för att få en djupare förståelse och skapa ett förtroende mellan intervjuare och respondent. Varje intervjutillfälle pågick ungefär en timma och med intervjupersonernas medgivande har vi använt oss av ljudinspelning. Dessa inspelningar raderades efter att vi transkriberat dem till pappersformat.

De intresseorganisationer som vi valde att intervjua är Föreningen Auktoriserade Revisorer, Sveriges redovisningskonsults förbund och Skatteverket. Representanterna

¹¹ Holme & Solvang, 1997, sid.

för FAR, Lennart Iredahl, auktoriserad revisor och SRF, Mats Olsson, redovisningskonsult, visade sitt intresse i vårt ämnesområde och ställde välvilligt upp. Intervjufrågorna skickades till dessa genom e-mail eftersom representanterna befann sig i Stockholm och Falköping. I början hade vi svårigheter med att ta kontakt med Skatteverket och hitta en lämplig person som var insatt i ämnet. Efter många försök fick vi slutligen tag på Tommy Andersson, rättslig expert på redovisningsområdet, som tillhörde Aktiebolagsgruppen och arbetade med förenklingsförslaget för mindre aktiebolag. Intervjufrågorna skickades även till honom genom e-mail på grund av han befann sig i Örebro.

Intervjusvaren sammanställdes slutligen i empirin och vi gav samtliga intervjupersoner möjlighet att korrigera samt kommentera det vi skrev utifrån intervjuerna. På så sätt kunde vi säkerställa att vi inte uppfattade eller tolkade våra respondenter felaktigt.

2.4 Reliabilitet och validitet

Uppsatsens undersökning baseras på den kvalitativa metoden. Undersökningsvaliditeten vid detta val av metod är svår att mäta eftersom människor kan uppfatta verkligheten olika.¹² Vi anser att vi har bidragit med viktig information och idéer i vår uppsats och att genom sammanställningen av våra reflektioner och tankar har vi delgivit uppsatsen syfte. Dessutom anser vi att vår uppsats klargör problemställningen som vi har fastställt.

I uppsatsens referensram har vi använt oss av olika litteraturkällor, vilka har studerats och deras innehåll har jämförts med varandra. Anledningen till detta är att vi ska få en bättre förståelse av informationen och minska feltolkningar från vår sida. Vidare har vi försökt använda oss av en så aktuell information som möjligt, för att ge uppsatsen en högre tillförlitlighet.

En del material som vi har samlat in för undersökningen är utgivna av statliga verk i Sverige. FAR:s samlingsverk, Justitiedepartementets promemoria *"Förenklade redovisningsregler"* och rapporten *"Förenklingsförslag för mindre aktiebolag"* från BFN och Skatteverket är några exempel och vi anser att dessa är pålitliga. Däremot anser vi att trovärdigheten i tidskrifterna kan variera, eftersom författarna kan påverka innehållet med sina egna åsikter och värderingar. De artiklarna som vi har använt oss av är hämtade från FAR komplett och BFN:s hemsida. Artiklarna är skrivna av olika experter och därmed anser vi att de har en viss vetenskaplig koppling. Och med bakgrund av detta tror vi att de är tillförlitliga och trovärdiga. Artiklarna som återfinns i tidskrifterna Balans och Redovisningskonsulten är mer öppna för debatt och är skrivna av bl.a. revisorer eller redovisningskonsulter. Detta anser vi kan påverka graden av tillförlitlighet på artiklarna.

För att vår undersökning skulle bli så tillförlitlig som möjligt, har materialet från intervjuerna som samlats in tolkats och bearbetats noggrant. Intervjupersonerna fick möjlighet att kontrollera och kommentera intervjusvaren för att eliminera feltolkningar och på så sätt öka empirikapitlets tillförlitlighet. En sådan "kontroll" försäkrade oss om att respondenten fortfarande stod för den information som denne gav oss. Användningen av ljudinspelningar under de personliga intervjuerna gav oss möjlighet att minimera feltolkningar som skulle kunna påverka resultatet. Dessutom fanns det möjlighet att citera intervjupersonerna. Vid e-mail intervjuerna var möjligheten att minska

¹² Bell, 1995 sid. 62

feltolkningar även stor eftersom intervjupersonerna inte styrdes i den riktning som kunde gynna oss. Med detta som bakgrund anser vi att tillförlitligheten på de genomförda intervjuerna är hög.

3. Referensram

Detta kapitel syftar till att ge en relevant referensram som också är grundläggande för uppsatsen. Kapitlet består av fyra huvudavsnitt. Det första avsnittet inleds med en presentation av de betydelsefulla normgivande organ som reglerar normgivningen i mindre företag i Sverige. I det andra avsnittet introduceras redovisningen i Sverige samt de lagar och rekommendationer som gäller för företagen i studien. Det tredje avsnittet ger en översikt över redovisningen och de modeller som är användbara för uppsatsen. I det sista avsnittet presenteras framtidens redovisningsregler för små onoterade företag.

3.1 Normgivning

3.1.1 Normgivande organ inom Svensk redovisning

De statliga myndigheter och andra organ som deltar i den svenska normgivningsprocessen inom redovisningsområdet är många. För att få en förståelse över hur de olika vägledningarna och rekommendationer påverkar den praxis som Sverige har idag, ges här nedan en översiktlig presentation av de betydelsefulla instanserna.

Föreningen Auktoriserade Revisorer

Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) är äldst bland de privata normgivarna i Sverige. FAR bildades 1923 och har deltagit aktivt i normbildningen kring redovisning och revision. I början gav FAR:s styrelse ut redovisningsrekommendationer med anledning av att det fanns ett behov av vägledning inom redovisningsområdena, men med tiden tillsatte de en arbetsgrupp med namnet Redovisningskommittén. Denna kommitté publicerade mer än 20 rekommendationer och ett antal uttalanden under en tidsperiod på mer än 30 år.¹³ Idag är FAR en intresseförening för auktoriserade och godkända revisorer samt kvalificerade specialister inom revisionsbyråbranschen. FAR arbetar med utvecklingen av revisorsyrket och ger utbildning, uttalande samt information inom revisorernas verksamhetsområden. Resultatet av deras arbete publiceras i tidskrifter, böcker och informationsmaterial. Dessutom utfärdar FAR yrkesetiska regler om god revisorssed och revisionsmed och är engagerad i flera internationella organisationer, såsom International Federation of Accountants (IFAC).¹⁴

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden (BFN) grundades 1976 och är ett statlig expert- och normgivande organ på redovisningsområdet. Denna statliga myndighet ligger under regeringens Finansdepartementet med egen instruktion och eget anslag. Orsaken till att nämnden bildades var att BFL hade karaktären av ramlag och krävde en kompletterande normgivning. BFN:s huvuduppgift är att främja utvecklingen av god redovisningssed i företagets bokföring och offentliga redovisning. Nämnden ger ut allmänna råd och informationsmaterial om tillämpningen av framför allt bokföringslagen och årsredovisningslagen. En annan viktig uppgift för bokföringsnämnden är att lämna yttranden till domstolar om vad god redovisningssed innebär ur olika aspekter.¹⁵

¹³ Artsberg, 2003, sid. 130

¹⁴ FAR:s historia, www.far.se

¹⁵ Kort om bokföringsnämnden, www.bfn.se

BFN ansvarar huvudsakligen för den löpande bokföringen och arkiveringsfrågorna i samtliga företag samt har ett särskilt ansvar för normgivningen gällande årsboksluten i de *onoterade* företagen. BFN anger för företagen om hur tillämpningen av redovisningen ska och bör ske i praktiken genom att ge ut Allmänna råd. En av nämndens huvuduppgift gällande småföretagare är att meddela normer och ge information i redovisningsfrågor till dessa. Nämnden uttalar sig dessutom i vilken omfattning Redovisningsrådets Rekommendationer skall tillämpas i enlighet med god redovisningssed av de andra bokföringsskyldiga.¹⁶

Redovisningsrådet

Stiftelsen för utvecklande av god redovisningssed bildade 1989 Redovisningsrådet (RR). Staten genom BFN, FAR och Sveriges Industriförbund var stiftaren. Rådet bildades för att skapa ordning inom normbildningen och kom att spela en stor roll för anpassning till en internationell harmonisering. I samband med uppkomsten av redovisningsrådet upphörde FAR med sin normgivning, men vissa utfärdade rekommendationer och uttalanden har fortfarande betydelse för tolkning av god redovisningssed. Redovisningsrådets uppgift är att utföra redovisningsrekommendationer för börsnoterade företag, eller företag som är av allmänt intresse. Rådet har även som mål att främja utvecklandet av god redovisningssed, framför allt i börsnoterade företag.¹⁷ RR:s rekommendationer har utformats med utgångspunkt från International Accounting Standard Boards (IASB) regelverk. Rekommendationerna skall följa de internationella standarders, IFRS/IAS och avvikelser får endast förekomma om svensk lag eller om andra starka skäl hindrar användningen av IFRS/IAS. Rådets rekommendationer syftar till att enhetliga redovisningsprinciper tillämpas och att de upplysningar som lämnas i den finansiella rapporten håller en hög kvalitet, samt tillgodoser den internationella kapitalmarknadens krav. RR inrättade en akutgrupp som har till uppgift att göra uttalanden angående tolkning av rådets rekommendationer. Akutgruppen uttalar sig även i redovisningsfrågor som inte behandlas i befintliga rekommendationer eller i rekommendationer som för närvarande utarbetas.¹⁸

3.1.2 Internationella normgivande organ

Internationellt finns en mängd aktörer som haft och har stort inflytande på redovisningens normer. Bland de inflytelserika internationella organisationer som samarbetar för en mer internationell likformig redovisning är International Accounting Standards Board (IASB) och Financial Accounting Standards Board (FASB).

International Accounting Standards Board

International Accounting Standards Board (IASB) är en internationell privaträttslig organisation. Organisationen bildades 1973 under namnet International Accounting Standards Committee (IASC) och bytte namn år 2001 i samband med en omorganisering. IASB är den dominerande normsättare på den internationella arenan, som arbetar för att förbättra och harmonisera världens redovisning. Från början bestod IASB av revisorsföreningar, men efter omorganiseringen består den av olika partsammansättningar med revisorer, företag, normgivare och användare. IASB har sitt säte i London och består av 14 styrelsemedlemmar ifrån 9 länder, vilka utgör de

¹⁶ *Normgivare*, avsnitt 4, sid. 81 www.skatteverket.se

¹⁷ Stellan, 1999, sid. 53

¹⁸ FAR:s samlingsvolym, Del 1, 2005, sid. 1331

anglosaxiska länderna samt Tyskland, Frankrike och Japan. IASB:s organisationsstruktur består bland annat av ett råd, Standards Advisory Council (SAC), som fungerar som en sorts förvaltningsrevisionsgrupp och en kommitté, International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), som behandlar och tolkar redovisningsfrågor.¹⁹ IASB finansierar sin verksamhet genom donationer från stora revisionsbyråer, banker, privata organisationer och stora internationella företag.²⁰ IASB har utarbetat redovisningsstandards inom ramen för den anglosaxiska traditionen och har i stor utsträckning påverkats av FASB. Deras internationella redovisningsstandarder kallas för International Financial Reporting Standards (IFRS) och inkluderar även de International Accounting Standards (IAS) som gavs ut av IASC. I Sverige har redovisningsrådet i sin normgivning utgått ifrån IASB:s standards eftersom RR har förbundit sig att verka för en internationell redovisning.²¹

Financial Accounting Standards Board

Financial Accounting Foundation (FAF) och Financial Accounting Standards Board (FASB) bildades 1973 i USA på grund av missnöjen som fanns med den rådande normsättning, där bl.a. en stor oenighet uppstod mellan individer som var involverade i utvecklingen av normer. FAF är en välgörenhetsstiftelse som finansierar FASB och har som uppgift att se till att FASB kan fungera som en normsättare. FASB har varit den utnämnda organisationen i den privata sektorn till att upprätta redovisningsnormer. Dessa normer styr föreberedelsen av de finansiella rapporterna och är grundläggande för ekonomins fungerande effektivitet. FASB:s målsättning är att upprätta och förbättra redovisningsnormerna till ledningen och andra intressenter av finansiell information.²² Dessutom arbetar FASB för att öka den internationella harmoniseringen på redovisningsområdet. Idag är FASB en oberoende standardssättare som har stor inflytande på redovisningsområden. FASB:s ramverk ("Conceptual Framework") på redovisningsområdet är mycket detaljerad och har varit modell för de flesta andra länders ramverk.²³

3.2 Svensk redovisning

Normerna och normbildningen på redovisningsområdet befinner sig i en förändringsprocess. En internationell harmonisering inom redovisningsområden har uppstått på grund av att företagets verksamhet har riktat sig alltmer till en internationell marknad. Utformningen av årsredovisningen sker då till en internationell publik och kräver likformiga regler för att kunna jämföra företagets ekonomiska information.²⁴

Under de senaste åren har Sveriges lagstiftning och tolkning av lagarna närmat sig alltmer en engelsk och amerikansk redovisningstradition. Anledningen till förändringen av Sveriges normbildning på redovisningsområdet beror på en rad olika faktorer. Några utav de faktorerna är att Sveriges utrikeshandel och dess ekonomiska kontakter alltmer har inriktats på andra världsdelar. Stockholmsbörsen och andra börser har idag en stor betydelse för företagets finansiering. Dessutom med Sveriges inträde i EU har termen

¹⁹ Fakta om IASB, www.iasb.org

²⁰ Nilsson, 2002, sid. 88

²¹ Smith, 1997, sid. 70

²² Fakta om FASB, www.fasb.org/facts/index.shtml

²³ Nilsson, 1999, sid. 69

²⁴ Nilsson, 2002, sid. 11

”true and fair” översatts med ”rättvisande bild” och har införts i den svenska årsredovisningslagen, där innebörden skiljer sig ifrån den brittiska. En internationell harmonisering har också påverkat den svenska redovisningen. IASC:s²⁵ redovisningsstandarder, som har stark anknytning till den anglosaxiska traditionen kommer till uttryck i de svenska rekommendationerna, eftersom Redovisningsrådet har förbundit sig att verka för dessa.²⁶

Nya normbildande organ har därmed tillkommit och lagstiftarna har varit väldigt aktiva i frågan om regleringen av redovisningen. Redovisningsregleringen i Sverige har varit uppdelad på ett antal lagar som till viss del även behandlar andra ämnesområden. En omfattande reglering av redovisning finns dessutom fortfarande kvar i den svenska skattelagstiftningen, vilket tyder på att en nära koppling uppstår. Medlemskapet i EU har även bidragit till att lagstiftningen har anpassats till EG:s bolagsdirektiv och har inneburit en viss återgång till mer specificerade formella regler. EG:s direktiv, fjärde och sjunde, utgör EG:s direkta förtydligande av redovisningen och ÅRL i Sverige är en implementering av detta direktiv.²⁷

3.2.1 Lagar och rekommendationer

De grundläggande bestämmelserna som styr den svenska redovisningen är *bokföringslagen* (BFL) och *årsredovisningslagen* (ÅRL). Dessa lagar är utformade som ramlagar och innehåller endast allmänna principer för redovisningen. Av den orsaken kompletteras de med andra detaljerade normer som anger hur redovisningen skall utföras och hänvisar till god redovisningssed. Företagen är skyldiga att anpassa sin redovisning till den praxis som finns för att fylla ut och tolka lagens regler. Bokföringslagen innehåller bestämmelser om bokföringsskyldighet och hantering av den löpande bokföringen. Årsredovisningslagen innehåller regler om hur årsredovisning, koncernredovisning, delårsrapporter och tilläggsupplysningar skall utformas och offentliggöras. Lagen behandlar även värderingsregler och de allmänna redovisningsprinciper som skall beaktas vid arbetet med årsredovisningar.

Förutom dessa två nämnda lagar finns det aktiebolagslagen (ABL) som reglerar aktiebolagens redovisning. Denna lag innehåller regler om bl.a. aktiebolags bildande, revision och vinstutdelning.²⁸ För de små onoterade aktiebolag som behandlas i denna uppsats gäller alltså dessa lagar.

Utöver lagar finns det i Sverige rekommendationer för redovisningen. Dessa har utvecklats på grund av att lagarna inte är tillräckligt detaljerade. De betraktas som tillämpningar av redovisningslagarna vilka måste följas, men är inte bindande. Eftersom uppsatsen behandlar små onoterade aktiebolag kommer endast att de regler som gäller för dessa tas upp. Enligt FAR²⁹ med små företag anses företag som vanligtvis endast har en ägare och som i de flesta fall är inblandade i den dagliga skötseln av företaget. Ägaren intar en dominerande ställning i företaget och har kontrollen över det. Denna ägarkontroll kan ha en gynnsam effekt, eftersom ägaren har ett personligt intresse att skydda företagets tillgångar. De små företagen måste ha en bokföring som uppfyller de krav som finns enligt de lagar och förordningar som står i relation till företagets behov.

²⁵ För information om IASC se avsnitt 3.1.2

²⁶ Smith, 2000, sid. 77

²⁷ Nilsson, 2002, sid. 11

²⁸ FAR:s samlingsvolym, Del 1, 2005, sid. 365 & sid. 11

²⁹ För information om FAR se avsnitt 3.1.1

Många av de använder sig av en standardprogramvara vilket kan vara kostnadseffektivt, men köper även vissa eller samtliga redovisningstjänster.³⁰

Bokföringsnämndens normgivning riktar sig främst till de små och medelstora onoterade företagen. BFN:s rekommendationer och uttalande kallas numera för Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR). Dessa allmänna råd betraktas som en tolkning av Redovisningsrådets rekommendationer (RR), vilka har anpassats för de onoterade företagen. Det är inte alltid lämpligt att samtliga onoterade företag ska redovisa enligt samma normer, därför har BFN valt att dela in företagen i tre olika kategorier; små, medelstora och stora företag. Olika krav ställs på dessa företagskategorier där den minsta har lägst krav på sig. Små företag är s.k. 10/24-företag (högst 10 anställda och nettotillgångar på högst 24 Mkr), medelstora företag uppfyller kraven på att vara ett litet företag, men som inte heller är så stort att det kan betecknas som stort företag och slutligen med stora företag anses de som kräver auktoriserade revisorer.³¹

Redovisningen i de onoterade företagen riktar sig i första hand till nationella intressenter och i de mindre företagen torde målgruppen vara ganska begränsad. BFN menar att det ska vara användarnas behov som styr kraven på redovisningens innehåll och utformning i de allmänna råden. Behoven och nyttan ska enligt BFN, ställas mot den kostnad som framtagningen av redovisningsinformationen innebär.³²

I och med en ny paragraf i ÅRL kan alltså de onoterade företagen numera delas upp i två grupper. Den ena gruppen är de som väljer att tillämpa BFNAR 2000:2, medan den andra gruppen är de företag som väljer att upprätta koncernredovisning enligt IAS/IFRS. Det finns möjlighet att tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer inom vissa områden, trots att man i övrigt tillämpar BFN allmänna råd. Vid detta förfarande måste man tydligt ange vilka normer som skall användas.³³

3.3 Redovisningen

3.3.1 Redovisningens innebörd & syfte

Historien skildrar hur redovisningen uppstod och kom att utvecklas med anledning av företagande och handel. Användningen av redovisningen sträcker sig från år 2300 f. K. i Babylonien. En stor mängd kilskriftstavlor som beskrev ekonomiska transaktioner upptäcktes från den tiden och bevisar att redovisningen har haft en stor betydelse. Redovisningen fungerade till en början som minnesanteckningar för fordringar och skulder men under tidens gång har den utvecklats till att ha en alltmer samhällsinriktad syn.³⁴

Under åren har olika författare introducerat ett antal olika definitioner på begreppet redovisning, vilka i slutändan leder till en och samma tolkning, här nedan följer två definitioner:

³⁰ FAR:s samlingsvolym Del 2, 2005, sid. 483

³¹ FAR:s samlingsvolym Del 1, 2005, sid. 363

³² Ibid.

³³ Pramhäll & Wikerfelt, Balans, nr 12, 2004

³⁴ Artsberg, 2003, sid. 13 & Gröjer, 1997, sid. 129

”Redovisning är ett skriftspråk som används för att beskriva de ekonomiska konsekvenserna av organisationers verksamhet.”³⁵

”Definition av redovisning enligt RP handbok: Registrering och rapportering av värdet av företagets resurser och deras finansiering samt de händelser som förändrar dessa bl. a. så att utbytet av erhållna prestationer i relation till insatta resurser framkommer.”³⁶

Begreppet redovisning delas normalt upp i intern- och externredovisning. Den interna redovisningen behandlas här endast för att belysa dess roll och behov av intern information inom redovisningsområdet.

Den **interna redovisningen** används inom företaget och har till uppgift att underlätta företagsledningens planering, styrning och kontroll av verksamheten. Internredovisningen ger en detaljerad bedömning av produktivitet och effektivitet i resursomvandlingsprocessen. Syftet med den interna redovisningen är att kontrollera befattningshavares ekonomiska ansvarområde, ge underlag för val av alternativ och underlag för prissättning. Redovisningen är inte lagreglerad och är endast avsedd för internt bruk. Oftast varierar dess utformning, eftersom den är baserad på företagets kriterier.³⁷ Den interna redovisningen kommer inte att behandlas vidare i vår uppsats, eftersom den går utanför vårt ämnesområde.

Den **externa redovisningen** är företagets offentliga redovisning och riktar sig till företagets externa intressenter, som har behov av information om företagets ekonomiska ställning. Utifrån denna externa redovisningsinformation kan intressenterna bedöma företagets avkastningspotential och de risker som uppstår vid kapitalplaceringar. Med detta som utgångspunkt kan man definiera att syftet med den externa redovisningen är att säkerställa att kapital placeras där det har störst tillväxtpotential. Den externa redovisningen är reglerad enligt lag och genom redovisningsnormer vilka genererar god redovisningssed. Syftet med regleringen av den externa redovisningen är bl.a. att upprätthålla borgenärsskyddet.³⁸

Alltså den externa redovisningen behövs för att öka tilliten mellan olika parter vid företagsaffärer, upprätthålla det marknadsekonomiska systemet och bedöma organisationens existensberättigande. I den externa redovisningen ingår den löpande bokföringen, årsbokslutet, årsredovisningen och företagets delårsrapporter.³⁹ Den löpande bokföringen innebär att alla inträffade affärstransaktioner bokförs löpande under en redovisningsperiod och denna information är inte tillgänglig för utomstående intressenter. Upprättande av årsbokslutet samt årsredovisningen baserar sig på materialet från den löpande bokföringen. Årsbokslutet är en förenklad årsredovisning för mindre bokslutsföretag och innehåller en balansräkning, resultaträkning samt tilläggsupplysningar. En årsredovisning utförs utifrån ett bokslutsunderlag och innehåller balansräkning, resultaträkning, en förvaltningsberättelse, noter samt en kassaflödesanalys. Årsredovisningen är till skillnad från årsbokslutet en offentlig handling som finns att tillgå hos Patent- och registreringsverket.⁴⁰

³⁵ Gröjer, 2002, sid. 7

³⁶ Thomasson et al., 2000, sid. 20

³⁷ Gröjer, 1997, sid.30-36

³⁸ Falkman, 2000, sid. 14-22

³⁹ Gröjer, 1997, sid. 18-30 & Dahlin et al., 2004, sid. 172

⁴⁰ Thomasson et al., 2000, sid. 114-123

I Årsredovisningslagen finns tre huvudprinciper som styr årsredovisningen innehåll. Enligt ÅRL 2 kap 2 §§ ska *årsredovisningen upprättas på ett överskådligt sätt och i överensstämmelse med vad som är god redovisningssed*. Med överskådligt menas att informationen i årsredovisningen ska vara lättillgänglig och ska kunna läsas utan svårighet. God redovisningssed är lagstiftningens rättsliga standard som grundas på lag, normer och praxis. Begreppet refererar till hur företagen faktiskt redovisar och för att uppfylla dess krav ska årsredovisningen följa råd och anvisningar från BFN och RR samt den praxis som finns bland kvalitativt representativa bolag. Ett annat krav som ställs på årsredovisningen är att den ska ge en rättvisande bild av företagets resultat och ekonomiska ställning. I ÅRL 2 kap 3 §§ sägs att *balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av bolagets ställning och resultat*. Begreppet rättvisande bild ingår i EG:s bolagsdirektiv och kan sägas vara EG:s rättsliga standard. Detta begrepp innebär att årsredovisningen skall innehålla sådan information som ger användaren av den externa redovisningen en så riktig bild av företagets ekonomi som möjligt.⁴¹

3.3.1 Redovisningens mål⁴²

Redovisningens mål är utformade utifrån användarna av redovisningsinformationen. Den information som företaget tillhandahåller måste användarna av informationen kunna lita på och att den är tillförlitlig och kan vara användbar som beslutunderlag. Viktigt att framhålla är att företagets användning av information är olika och därför skiljer sig målet ifrån varandra.

Enligt FASB finns det inom redovisningen tre mål. Det första målet *rationalitet* innebär att redovisningsinformationen skall kunna möjliggöra ett effektivt beslutfattande för de aktörer som granskar och analyserar informationen. *Eliminering av osäkerhet* är det andra målet och innebär att redovisningsinformationen skall vara till hjälp för intressenternas analysering och prognostisering av företagets framtid. Det tredje och sista målet är *information om tillgångar och skulder*, som är inriktat mot redovisningens faktiska struktur och innehåll. I företagets information skall framgå vem eller vilka som har fordran på tillgångarna. Tillgångarnas och skuldernas olika värde och deras värdeförändringar skall även framgå i redovisningen.

3.3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper⁴³

För att redovisningen skall kunna uppnå sina ovannämnda mål är det nödvändigt att redovisningsinformationen uppfyller vissa kvalitativa egenskaper eller kvalitetskrav. Denna redovisningsinformation kan variera mellan olika beslutsfattare (intressenter), eftersom de ställer olika krav på företagets information. Därför har de kvalitativa egenskaperna formulerats med utgångspunkt från intressenternas informationsbehov, vilka är viktiga för utvecklande av redovisningen. Möjligheten att utgå ifrån varje enskild intressent finns inte, därför måste egenskaperna generaliseras för att kunna tilltala de olika intressenterna.

⁴¹ Thorell, 2003, sid. 20 & Lönnqvist, 2002, sid. 25

⁴² Falkman, 2000, sid. 58-60

⁴³ Falkman, 2000, sid. 61-69 & Smith, 2000 24-33

Huvudkriteriet är att redovisningsinformationen skall vara *relevant*, dvs. den ska vara användbar som underlag för beslut för att intressenterna bättre ska uppfylla sina uppställda mål. För att informationen ska vara relevant, är det dock även viktigt att den är begriplig och aktuell. Ett annat kriterium som oftast förknippas med egenskapen relevans är *tillförlitlighet*. Denna egenskap spelar en stor roll i sammanhanget och handlar om redovisningens "avbildningsförmåga", dvs. att redovisningen visar en rätt bild av den ekonomiska verkligheten i företaget. Om verkligheten är komplex uppstår det svårigheter, men med hjälp av redovisning kan den avbildas på ett tillförlitligt sätt. För att något ska vara tillförlitligt är därför kravet att den ska kunna gå att verifiera och ha en validitet. Ytterligare kriterium för beslutsfattande är att informationen ska vara *jämförbar*. Företagets redovisningsinformation ska vara jämförbar både över tid, men även mellan olika företag. Beslutsfattarna ska kunna jämföra olika företag på samma grunder, t ex bör ett räntabilitetsmått ha samma utgångspunkt i alla företag. Med jämförbar över tid menas exempelvis att företaget skall använda samma redovisningsmetoder konsekvent år efter år för att informationen skall utgöra ett bra beslutsunderlag. Andra kvalitativa egenskaper som är viktiga att beakta är *nyttan* och *kostnaden*. Dessa utgör övergripande restriktioner för redovisningsinformationens kvalitet. Förutom att redovisningsinformationen skall vara användbar måste nyttan som den orsakar överväga kostnaderna för att ta fram, kommunicera och använda informationen. I avsnitt 3.5 förklaras mer ingående hur nyttan och kostanden förhåller sig till varandra i redovisningen.

Sammanfattningsvis kan sägas att alla de nämnda egenskaper utgör basen för den kvalitet som redovisningen bör ha och då till en kostnad som står i proportion till vad som återfås i form av nytta för ett specifikt företag. Dessutom bör påpekas att det är företagen som får betala för att vi har revisionsplikt i Sverige, vilket också betyder att det är de små företagen som drabbas hårdast av detta och får betala för att denna kvalitet uppehålls.

3.3.3 Komplex redovisning

Under de senaste åren har redovisningen stått som ämne för ständiga stora debatter. Det talas väldigt mycket om ett komplext och oändamålsenligt regelverk, om sambandet mellan redovisning och beskattning och om revisionsplikten. I detta avsnitt vill vi belysa den komplexiteten som finns inom redovisningen genom att ge exempel på den.

Meningen med redovisningen är att den ska avbilda vissa aspekter av verkligheten i företagen, därför anses dess existens vara användbar för både företagaren och dess intressenter.⁴⁴ Många som använder redovisningen är visserligen ute efter att klargöra företagets ekonomiska ställning varför skillnaderna i användningen är viktiga från ett sammanhang till ett annat beroende på aktörerna. Redovisningsintressenter försöker mäta det som är av avgörande vikt för dem, exempelvis aktieanalytiker som värderar och förutsäger kassaflöden i ett företag. Intressenterna som är tillräckligt kunniga i ekonomi och redovisning samt har tid och intresse att analysera redovisningsinformationen, har möjlighet att fatta logiska beslut. Problemet med redovisningen idag är att kravet på god redovisningskunskap har medfört att användarna av informationen har minskat i antal. Intressenter som inte ha tillräckligt med kunskap, exempelvis vanliga aktieägare, betraktar redovisningen som svår och komplex.⁴⁵

⁴⁴ Smith, 2000, sid. 34

⁴⁵ Falkman, sid. 59, 2000

Något som har gett negativ effekt på redovisningen är att lagstiftarna under de senaste åren har satt mer fokus på att följa den senaste trenden på finansmarkanden, än att tillgodose företagets behov av en mer tillämpbar redovisning. På grund av detta har den finansiella verkligheten som redovisningen ska beskriva blivit mer komplicerad. Gränser finns för vad redovisningen och dess användare klarar av att hantera.⁴⁶

I och med att redovisningen har utvecklats råder det ingen tvekan att den har gått i legalistisk riktning. Redovisningsreglerna har alltmer blivit utsatta för juridiskt präglad detaljtolkning, vilket har medfört en negativ påverkan för redovisande företag och deras ledningar. Dessutom har synen på behovet av omfattande reglering växlat med utgångspunkt av professionell och personlig läggning.⁴⁷

Harmonisering av redovisningsreglerna har varit utgångspunkten för redovisningens normering. En risk finnes dock vid harmoniseringen att informationen, på grund av de olikheter som föreligger mellan verksamhetsformer och branscher, inte blir rättvisande som den kunde ha varit. Därför får inte en redovisningsrekommendation vara så detaljerad att den inte kan användas för ett speciellt redovisningsproblem utan måste kunna tillämpas. Detta har resulterat i att redovisningens normering är mer principstyrd än detaljstyrd.⁴⁸

3.3.4 Intressentmodellen

Tidigare i avsnitt 3.2 nämndes att huvudsyftet med ett företags externa redovisning är att tillhandahålla information som är användbar vid ekonomiskt beslutfattande till de olika intressenterna.⁴⁹ För att uppfylla detta syfte krävs att företaget har tillgodosett de viktigaste intressenternas informationskrav. Företagets främsta intressenter av den externa redovisningen befinner sig i de flesta fall utanför företaget och kraven på information varierar avsevärt mellan olika företag.⁵⁰

Intressentmodellen används för att beskriva hur en organisations verksamhet bevarar jämvikten. Med detta menas hur en organisation försöker uppnå ett stabilt tillstånd i förhållande till omvärlden. Alla individer eller grupper av individer, som i någon form har en utbytesrelation med företaget anses vara företagets intressenter.⁵¹ Företagets aktuella och potentiella intressenter kan åskådliggöras med hjälp av figur 3.1:

⁴⁶ Edenhammar, Hägg, sid. 27, 1997 & Edenhammar, Balans, nr 6-7, 2004

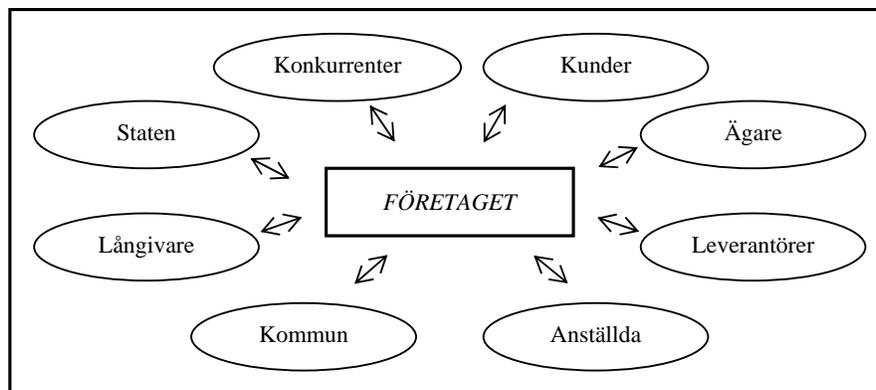
⁴⁷ Edenhammar, Hägg, sid. 27, 1997

⁴⁸ Falkman, Balans, nr 2, 2004

⁴⁹ Nilsson, 2002, sid. 17

⁵⁰ Thorell, 2003, sid. 16

⁵¹ Bruzelius & Skärvad, 2000, sid. 72

Figur 3.1 Företagets olika intressenter⁵²

Intressenterna och företaget har ett ömsesidigt beroendeförhållande. Företaget är beroende av att intressenterna är villiga att bidra i företagets verksamhet. Intressenterna är i sin tur beroende av företaget för att få sina ekonomiska intressen tillfredsställda.⁵³ Som exempel på företagets potentiella användare är investerare och långgivarna. Dessa bidrar med kapital i företaget och i utbyte kräver de en hel del information om företagets redovisning för framtida beslut samt avkastning och ränta på det satsade kapitalet.⁵⁴

Som tidigare nämnts i avsnittet 3.3.1 har intressenterna olika informationsbehov. Företagets ägare använder sig av redovisningen för att bedöma hur företagsledningen har skött företaget och även för att få information som kan ge underlag för beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier. Informationen i redovisningen används också som grund för att bedöma företagets framtida utveckling dvs få en prognos över framtida utdelning. Långgivare är intresserade av redovisningen för att bedöma företagets kreditrisk, dvs risken att företaget inte uppfyller sina betalningsförpliktelser. Leverantörer och kunder har ett intresse av företagets redovisning för att bedöma om företaget kan uppfylla sina betalningar och leveranser eller färdigställande av projekt. Stat och kommun har ett speciellt intresse av företagets verksamhet. Den intar en särställning som skatteindrivare och är intresserad av att kontrollera att företagets skattepliktiga resultat har beräknats enligt god redovisningssed. De använder sig även av redovisningen för att studera exempelvis sysselsättningsutvecklingen. Andra intressenter som bör nämnas är företagets konkurrenter och anställda. Konkurrenterna använder informationen för att, vid en jämförelse med sin egen verksamhet, få underlag för beslut om prissättning eller andra marknadsföringsåtgärder. De anställda är intresserade av företagets finansiella ställning och lönsamhet för att undersöka om deras anställningstrygghet är säker.⁵⁵

3.3.4.1 Småföretagarnas intressenter

Utifrån ett intressentperspektiv kartläggs syftet med redovisning för att kunna tillgodose samtliga intressenters behov. Företagens intressenter skiljer sig på många sätt beroende

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Mathews & Perera, 1996, sid. 84

⁵⁵ Smith, 2000, sid. 21

på vilken sorts företag det handlar om.⁵⁶ Dessutom är redovisningsintressenternas behov olika för olika företag och anledningen att det uppstår skillnader beror på olika faktorer exempelvis storlek, spridning i ägandet, notering m.m.⁵⁷

I små företag är de externa intressenterna färre gentemot de större företagen. Skälet kan vara att lagstiftningen ställer olika krav på redovisning för företagen. För små företag ställs det förenklade krav på redovisningen medan höga krav ställs på de större företagen. Dessutom har många små företag en relativt okomplicerad affärsverksamhet och normalt är ägarkretsen begränsad. I många fall är ägare och ledningen samma person. Ägarintresset av den offentliga redovisningen är inte så stort, eftersom de får informationen om verksamheten som de behöver på annat sätt, exempelvis genom den interna redovisningen. Redovisningsreglerna för små företag är därför först och främst avsedda att tillgodose behoven hos borgenärer och Skatteverket.⁵⁸

Mot denna bakgrund ses därför att de största och viktigaste intressenterna av de små företagens externa redovisning är långivarna och staten och deras myndigheter. De har det största intresset för omfattning på och typen av information som företagen tillhandahåller. Skatteverket och bankerna är de som har störst behov av företagens redovisningar. Informationsbehovet skiljer sig inte mellan dessa intressenter. För båda intressenter är det viktigt att företagens externa redovisning är enkel och lättförståeligt. Skatteverket vill få in en korrekt beräknad skatteintäkt medan bankerna vill göra korrekt kreditanalys av företagen för utlåning av medel till dem.⁵⁹

3.3.5 Nyttan och kostnad

Nyttan och kostnaden är två viktiga egenskaper som ska beaktas vid värdering av redovisningsinformationen. Företagens framställning av redovisningsinformationen ger upphov till intäkter och kostnader, vilka står i relation till de nämnda egenskaperna. Nyttan kan ses som en intäktssida vilken består av värdet av de förbättrade beslut som fattas på grund av att informationen är tillgänglig. På kostnadssidan däremot återfinns kostnader för att producera, kommunicera och använda informationen. Frågan som borde övervägas är hur mycket redovisningen får kosta företagen, för att producera informationen gentemot hur stor nytta är som återfås i form av det ökade värdet redovisningen medför för företaget. Denna balans mellan nytta och kostnad är givetvis svår att sätta siffror på. Ett dilemma med detta är att det är företagen som står för kostnaderna för framtagandet av redovisningen, vilket kan ses som en ojämn fördelning, eftersom det finns fler intressenter av informationen. En snabbt dragen slutsats av detta är att det är företagen själva som bestämmer kvaliteten på redovisningen.⁶⁰

3.3.5.1. Nyttan och kostnader i små företag

Vid utformande av nya regler är reglerarnas avsikt att garantera att den totala nyttan är större än den totala kostnaden för samhället som helhet. Faktum är att företagen inte erhåller hela nyttan, istället står den för hela kostnaden för framställningen av den externa redovisningen. Större företag erhåller större del av nyttan än små företag eftersom deras intressenter är många. Redovisningen och informationen i större företag är av hög kvalitet, för att intressenterna ska kunna fatta mer rationella beslut om

⁵⁶ Thorell, 2003, sid. 15

⁵⁷ BFN Dnr 407961-04/113, 2005

⁵⁸ BFN Dnr 407961-04/113, 2005 & Thorell, 2003, sid. 16

⁵⁹ Ibid

⁶⁰ Smith, 2000, sid. 33

framtida investeringar i företagen. Detta medför att investeringsrisken sjunker vilket direkt gynnar företaget. Redovisningen i små företag riktar sig främst till nationella intressenter, långivarna och Skatteverket. Nyttan med redovisningen upplevs ganska liten på grund av att det är färre som använder informationen. Nuvarande normer och regelverk är orsakerna till att små företag lägger ner onödigt stora resurser på en extern rapportering. Behovet av extern information är ganska litet för användarna, eftersom en intern informationsspridning ger möjlighet att erhålla relevant och viktig information. Detta innebär att den externa redovisningen i vissa fall ger upphov till överflödigt information, som är mindre viktiga för små företag.⁶¹

I en studie som gjordes i USA undersöktes företagens betydelse av och kostnaden för att framställa redovisningsinformation. Undersökningen kopplades till sorten och storleken på företagen. Studien konstaterade att många av kraven på tilläggsupplysningar är riktade till att de noterade företagen ska förse intressenterna med full information. Upplysningskraven gäller även för de små företagen, där graden av flertalet upplysningar ger information av tveksamt eller marginellt värde. Resultaten blir då onödiga tilläggsupplysningar för de små företag, som ger upphov till ökade kostnader för informationsframtagande i förhållande till deras omsättning.⁶²

3.4 Framtidens redovisningsregler för små aktiebolag

Enligt EU-förordningen ska ett noterat företag i sin koncernredovisning följa de internationella redovisningsreglerna (IFRS) utan några nationella anpassningar. Detta innebär att Redovisningsrådets normgivning baseras på normer utgivna av IASB. Den svenska IAS-utredningen föreslog att även andra företag ska kunna tillämpa IFRS-reglerna, men med kraven på att hela regelsystemet följs. Bokföringsnämndens (BFN) uppgift är att besluta redovisningsregler för de onoterade företagen. Nämnden har sedan 1998 arbetat med att ta fram bokslutsregler för dessa företag. En anpassning av rekommendationerna efter de internationella redovisningsreglerna ansågs då vara självklar. BFN beslutade även att de onoterade företagen kunde välja att tillämpa en mer avancerad redovisningsprincip i de fall nämnden beslutat om förenklingar i förhållande till vad som gäller för de noterade företagen. Detta angreppssätt som BFN använde sig av har idag visat sig inte ge något bra resultat och istället har medfört att regelverket har blivit alltmer komplicerat och svårtillämpat, inte minst för de mindre företagen.⁶³ Orsaken är att regelverket innehåller oerhört många sidor med regler och det finns ingen tendens till att regelgivningen mattas av. Dessutom konstaterades att IFRS inte var rätt förebild för normgivningen för små och medelstora företag. I övrigt har möjligheterna att välja redovisningsprincip och därmed styra vilket resultat som redovisas har blivit stora. Informationen som lämnas av de onoterade företagen har även påverkats negativt, eftersom dessa har blivit svåra att tolka.⁶⁴

Detta visar att den internationella utvecklingen går mot alltmer komplicerade och krävande regler, inte minst när det gäller kraven på tilläggsupplysningar som har skapat ett behov av ett annat regelverk på redovisningsområdet för de företag som inte ingår i IFRS. Det som talar emot en anpassning utifrån IFRS är att redovisningens behov hos användarna skiljer sig mellan de onoterade och noterade företagen. Eftersom kostnaden

⁶¹ Andersson & Haapalahti, *Praxis och norm, går de hand i hand?*

⁶² Knutson & Wichmann, *GAAP disclosures: Problem for small business?*

⁶³ BFN, Dnr 28/04, 2004

⁶⁴ Bengtsson, Balans nr 6-7, 2004 & Ölund Redovisnings konsulten nr 2, 2004

för att upprätta en årsredovisning baserat på IFRS överstiger nyttan, så framstår det som helt orealistiskt och närmast meningslöst för små företag att använda sig av IFRS.⁶⁵ Det är alltså orimligt att små aktiebolag, som exempelvis endast sysselsätter ägaren, måste följa samma regelsystem som de noterade företagen. Små företag har exempelvis samma krav på tilläggsupplysningar som ett noterat företag som Volvo. Detta anses vara absurt, eftersom små företag uppger upplysningar i årsredovisningen på sådant som kanske inte existerar i företagen.⁶⁶

Mot bakgrund av detta har BFN ändrat inriktning på normgivningsarbetet. Istället föreslår BFN att fyra olika regelverk ska utarbetas och att företagen ska indelas i fyra kategorier. Det som kommer att avgöra vilken kategori ett företag ska tillhöra är storleken och företagsformen. BFN:s syfte är att förenkla regelverket för företagen och att förbättra möjligheterna för redovisningsintressenterna att förstå den finansiella informationen. Dessutom vill Nämnden skapa ett nationellt system som präglas av enhetlighet, systemtänkande, stabilitet, begränsat omfång och traditionella redovisningsprinciper.⁶⁷ I promemorian från justitiedepartementet utformades gränsvärdena, som ska användas för att dela in företagen i olika kategorier, på samma sätt som EG:s bolagsdirektiv. Denna gränssättning styrs av tre kriterier: Nettoomsättning, nettotillgångar och antal anställda.⁶⁸ Dessa kommer enligt BFN att avgöra kategoriindelningen.

3.4.1 Kategoriseringen

Den första kategorin kommer att gälla för enskilda näringsidkare och handelsbolag, som ägs av fysiska personer med en omsättning som understiger 3 Mkr. I den andra kategorin kommer de flesta aktiebolag och ekonomiska föreningar att rymmas. Bedömningar visar att av Sveriges 255 000 aktiebolag kommer möjligen 200 000 att tillhöra denna kategori. Detta innebär att en mycket stor andel av alla onoterade företag hamnar här. Därför kommer reglerna att baseras på traditionella redovisningsprinciper med en tydlig utgångspunkt i anskaffningsvärden och i en mer juridisk form. Därmed skall det vara mycket begränsade möjligheter att välja redovisningsprincip vilket ger måttliga krav på upplysningar om redovisningsprincip, och tilläggsinformation. BFN:s mål i denna kategori är att regelverket skall vara mer kortfattat, lättillämpat och heltäckande. Reglerna kommer inte att baseras på IFRS och de internationella reglerna kommer inte att utgöra ett komplement till de nationella reglerna. Inom kategori tre kommer företag som varken är små eller stora att tillämpa IFRS-reglerna. Den fjärde kategorin utgörs av de noterade företag som tillämpar IFRS.⁶⁹

Uppsatsens studie har avgränsats till att behandla endast de små företagen, vilka ingår i kategori två och tillämpar BFNAR 2000:2 i redovisningen. De förenklade regler som föreslås inom kategori två kan tillämpas av företag som uppfyller högst ett av följande kriterier: Fler än 50 anställda, 25 Mkr i nettotillgångar och 50 Mkr i nettoomsättning⁷⁰. I tabellen nedan ges en bild på hur kategoriseringen av företagen kommer att se ut och deras gränsdragning.

⁶⁵ Thorell, 2003, sid. 27

⁶⁶ Strandin, Balans, nr 6-7, 1998

⁶⁷ Bengtsson, Balans, nr 6-7, 2004

⁶⁸ Promemorian, *Förenklade redovisningsregler*, 2004

⁶⁹ Bengtsson, Balans, nr 6-7, 2004 & BFN, Dnr 28/04, 2004

⁷⁰ Promemorian, *Förenklade redovisningsregler*, 2004

<i>Kategori</i>	<i>Gränsdragning</i>	<i>Nuvarande regler</i>
1	Omsättning <3 miljoner	BFNAR 2002:2
2	>än 3 miljoner i omsättning < 50/25/50	BFNAR 2002:2
3	> än 50/25/50	BFNAR 2002:2
4	Noterade företag	IAS/IFRS

Tabell 3.1 Företagens kategoriindelning⁷¹

Kategori två (K2)

Inom denna kategori kommer det att uppstå stora hot, som kan leda till problem för tillämparna att förstå vad K2 verkligen innebär. Därför är det oerhört viktigt att tillämparna förstår att K2 inte kommer att vara en kortversion av IFRS och av den orsaken kan reglerna inte användas som utfyllnad när man tolkar K2. Dessutom om regelverket ska vara hållbart, måste tillämparna bli bättre på att tolka regler. Idag är det många tillämpare som har hamnat fel i den i och för sig mycket svårtolkade redovisningslagstiftningen. Orsaken är att tillämparna fördjupar sig för mycket i övergripande målsättningsbestämmelser, t.ex. rättvisande bild där alla svar inte kan hittas. Det är väldigt viktigt att en tradition av god rättstillämpning fås fram inom redovisningen, för annars blir risken stor att hamna i en ond cirkel, där det återigen uppstår alldeles för många regler och alltför dålig information.⁷²

3.4.2 Aktiebolagsgruppens förenklingsförslag för mindre aktiebolag⁷³

BFN och Skatteverket har tillsammans med några intresse- och näringslivsorganisationer sedan 2002 bedrivit, ett projekt gällande förenklade regler för redovisning och beskattning för små enskilda näringsidkare. En principskiss med förslag till nya redovisningsregler för sådana företag remitterade BFN under år 2003. Under 2003 och 2004 tillsatte även BFN och Skatteverket en Aktiebolagsgrupp som fick i uppdrag att föreslå förenklingar inom området redovisning och beskattning. Gruppen har koncentrerat sitt arbete till mindre aktiebolag med utgångspunkt på kriterierna 50/25/50. Utgångspunkten i aktiebolagsgruppens arbete har varit att göra regelverket kortare och mer begripligt. Utifrån dessa grundval har gruppen utvecklat ett utkast till ett allmänt råd.

I aktiebolagsgruppens rapport "Förenklingsförslag för mindre aktiebolag" förklaras att det finns tydliga skillnader mellan redovisning och beskattning. Dessa skillnader leder till att företagens arbete med redovisningen och deklARATIONEN blir mycket mer komplicerat än vad det egentligen hade behövt vara. Grundorsaken till problemet är att det råder en allmän osäkerhet om vilken relation redovisningsreglerna och skattereglerna har och att man får intrycket av att dessa regelverk står närmare varandra än vad de egentligen gör. En ytterligare orsak som nämns i rapporten är att sambandet är svårtolkat. För närvarande måste företagen ta hänsyn till två olika regelverk, vilka orsakar mer problem än nödvändigt.

⁷¹ Egen bearbetning

⁷² Bengtsson, Balans, nr 6-7, 2004

⁷³ BFN, Dnr 407961-04/113, 2005

Aktiebolagsgruppens sammanfattade bedömning är att metoderna i utkastet kommer att medföra betydande förenklingar. Syftet med aktiebolagsgruppens arbete är att antingen reglerna bör samordnas där det är möjligt, eller att skillnaderna tydliggörs där samordning inte är möjlig. De förslag till förenkling som Aktiebolagsgruppen har lagt fram är att samordna reglerna, förbättra pedagogiken, förenkla genom begränsning av alternativ och tydliga väsentlighetsregler m.m. En förenkling genom förbättrad pedagogik eftersträvas, eftersom strukturen som idag råder på redovisningsreglerna skapar problem för användarna. Reglerna är utspridda i olika normer och den tillämpare som vill veta vad som gäller måste leta på flera ställen. Problemet uppstår även för en van regel tillämpare, då det vid en tolkningssituation uppstår osäkerhet om alla relevanta normer har hittats. Ett annat väsentligt problem är svårigheten att avgöra hur normerna förhåller sig till varandra. När det gäller samordningen så anser Aktiebolagsgruppen att redovisningsreglerna måste få en fastare form för att svara upp mot de skatterättsliga behoven av tydlighet och likformig tillämpning.

3.4.3 Internationella regler för SME- redovisning

I IASB:s diskussionspromemoria, "*Preliminary views on Accounting Standards for Small and Medium sized Entities*", ges ett förslag till ett framtida regelverk om förenklade redovisningsstandarder för små och medelstora företag (SME). I förslaget uppges att IFRS ska vara utgångspunkten för alla företag, dock överväger IASB förenklingar för de onoterade företagens redovisning inom vissa områden. Vid förenklingsarbetet kommer IASB även att fokusera på användarnas behov och kostnadsaspekter. Ett flertal länder har yttrat sig i IASBs förslag och har gett IASB ett mycket positivt gensvar.⁷⁴

I Sverige har dock olika normgivande organ ställt sig negativa till IASBs förslag om harmoniserade regler för små företag. BFN gav i ett yttrande sina synpunkter på IASB:s förslag. Nämnden instämmer med att det finns ett behov av internationella regler för onoterade företag på den internationella marknaden. Däremot anser nämnden att varje land ska avgöra vilka företag som ska få tillämpa reglerna. Å andra sidan fann inte BFN något behov av att harmonisera redovisningsreglerna för små företag. De anser att upprättande av de nya redovisningsreglerna skall ske på nationell nivå och att små företag behöver betydligt större förenklingar än vad IASB presenterar. Dessa nya regler ska även vara oberoende av reglerna för noterade företag och utformningen av reglerna bör utgå ifrån intressenternas behov av information. FAR var tveksam att IASB skulle vara standardsättare för små och medelstora företag. De belyste att IASB:s mål är att utveckla globala standarder som kan användas på kapitalmarknaderna och för de flesta SME-företag har detta begränsad relevans.⁷⁵

4 Empiri

Detta kapitel inleds med en kort presentation av uppsatsens intervjupersoner. Därefter sammanställs svaren från intervjuerna ämnesvis efter uppsatsens delfrågor och

⁷⁴ IASB, promemoria, *Preliminary views on Accounting Standards for SME*, 2004

⁷⁵ FAR INFO, nr 7 och 12, 2004 & nr 2, 2005

huvudfråga. Slutligen ges en kort sammanfattning av kapitlet. Intervjumallen återges i bilaga 1.

4.1 Presentation av intervjupersonerna

Här nedan ges en kort presentation av revisorerna, redovisningskonsulter och representanterna för BFN, FAR och SRF. Därtill introduceras även kort det företag som intervjupersonerna är verksamma i.

Annika Götenfelt & Philippa Holländer: Öhrlings PriceWaterhouseCoopers

Öhrlings PriceWaterhouseCoopers är Sveriges största ledande revisions- och konsultföretag. Företaget har 130 kontor runtom i Sverige och cirka 3 000 medarbetare. Öhrlings PWC ingår i koncernen PriceWaterhouseCoopers som består av mer än 120 000 medarbetare i 139 länder. Deras tjänsteutbud omfattar revision, redovisning, riskhantering, skatterådgivning, corporate finance och annan revisionsnära rådgivning.⁷⁶ Annika Götenfeldt är auktoriserad revisor och har arbetat på Öhrlings i 15 år. I början av hennes första år på företaget arbetade hon med de få börsbolag som finns i Göteborg för att successivt övergå till att arbeta med ägarledda onoterade företag. De företagsformer som hon jobbar mest med är handelsföretag, transportföretag samt enmanskonsulter. Hon jobbar även med relativt stora företag som har egen ekonomiavdelning. Förutom det ger Annika föreläsningar i redovisning bland annat på handelshögskolan i Göteborg. Liksom Götenfeldt är Philippa Holländer auktoriserad revisor och har arbetat på Öhrlings i 17 år. Hon har även arbetat till övervägande del med stora börsnoterade företag för att successivt arbeta med ägarledda onoterade företag.

Caisa Drefeldt: Bokföringsnämnden & KPMG

KPMG är ett av Sveriges ledande kunskapsföretag inom ekonomisk information. Inom företaget arbetar 1 600 medarbetare på 80 kontor runtom i Sverige. KPMG international har mer än 100 000 medarbetare med verksamhet i 148 länder. KPMG erbjuder tjänster inom revision, redovisning, skatt, riskhantering, värdering och analys.⁷⁷ Caisa Drefeldt är auktoriserad revisor och redovisningsexpert på KPMG. Hon har jobbat 25 år inom redovisningsområdet och sitter med som FARs ledamot i Bokföringsnämnden.

Lennart Iredahl: Föreningen Auktoriserade Revisorer

Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) är en intresseförening för auktoriserade och godkända revisorer samt kvalificerade specialister inom revisionsbyråbranschen. FAR arbetar med utvecklingen av revisorsyrket och ger utbildning, uttalande samt information inom revisorernas verksamhetsområden. FAR utfärdar även yrkesetiska regler om god revisorssed och revisionsned. Lennart Iredahl är auktoriserad revisor och är sekreterare i FAR:s redovisningskommitté. På FAR har Iredahl som främsta ansvarsområde att samordna FAR:s och SRS:s kvalitetskontroller av sina medlemmar.

Mats Olsson: Sveriges Redovisningskonsult Förbundet

Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF) är den ledande branschorganisationen för redovisnings- och ekonomikonsulter i Sverige. SRF bildades 1936 och har ca 2 400

⁷⁶ Fakta om Öhrlings PWC, www.pwcglobal.com/se

⁷⁷ Fakta om KPMG, www.kpmg.se

medlemmar verksamma över hela landet som anlitas av mer än 130 000 svenska och utländska företag. SRF ställer kompetenskrav på sina medlemmar och arbetar för att redovisningskonsulter anslutna till SRF ska vara ett självklart val för småföretagaren. Dessutom bevakar förbundet vad som händer inom redovisnings- och ekonomiområdet och påverkar lagstiftningen genom samarbete med myndigheter och organisationer.⁷⁸ Mats Olsson är redovisningskonsult och sitter med som SRF:s ledamot i Bokföringsnämnden.

Viktoria Kristiansson: Redovisningskonsult

Viktoria Kristiansson är redovisningskonsult och ägare till konsultfirman Klippans redovisning sedan 13 år tillbaka. Klippans redovisning är ett kommanditbolag och har tre anställda, som för det mesta jobbar med löpande bokföring, rådgivning, årsredovisningar och deklARATIONER. De flesta företagen som Viktoria Kristiansson arbetar med är aktiebolag med upp till 7-8 anställda, men även en del enskilda firmor och handelsbolag.

Tommy Andersson: Skatteverket

Skatteverket är en statlig myndighet, som har till uppgift att se till att företag får tillgång till de aktuella förändringarna som berör dem och att dessa tillämpas på rätt sätt.

Tommy Andersson är rättslig expert inom redovisningsområdet på Skatteverkets huvudkontor. Han jobbar bl.a. med rättsliga ställningstaganden, remisser, utredningar och utbildningar inom området redovisning med anknytning till skattefrågor. Han tillhör Aktiebolagsgruppen, som har arbetat med framtagande av förslag på förenklade regler för mindre företag.

4.2 Upplevelsen av redovisningsreglerna idag

4.2.1 Annika Götenfelt och Philippa Holländer, Öhrlings PWC

Götenfelt påpekar att inte alla småföretagare har den kunskap som erfordras för att kunna tolka och förstå de olika krav som regelverken ställer på dem. Hon menar vidare att det inte heller kan begäras att företagarna skall kunna dessa regler. Här citeras:

”De har ett flöde av nya regler som de måste ta hänsyn till och skilja på. De har såväl civilrättsliga lagar och normer som skatteregler, så det ställer väldigt mycket krav på kunskap hos företagarna att hantera detta själva.”

Götenfelt tillägger även att dessa regler är till sin natur komplexa och därför måste en övervägande del av småföretagarna anlita extern experthjälp. En del av dessa småföretagare ser inte alltid nyttan med de ökade kraven på den externa redovisningen. Istället ser de den som ett nödvändigt ont eftersom Skatteverket för många av dem är den enda intressenten.

Enligt Götenfelt och Holländer finns det vissa balansposter som är mer komplicerade vad gäller redovisning och värdering. Exempel på detta är varulager, pågående arbete och pensionsåtaganden. Varulager kringgärdas exempelvis av en hel del omfattande regler vad gäller framför allt värdering. Reglerna för pågående arbete gäller exempelvis för byggnads- och konsultföretag. Inom konsultföretag finns det olika typer av kontrakt; fast pris eller löpande räkning, vilka ska värderas samt hanteras på olika sätt. Här kan

⁷⁸ Fakta om SRF, www.srfkonsult.se

gränsdragningen vara svår. Även gällande fastigheter blir det ofta gränsdragningsfrågor rörande vad som skall aktiveras i balansräkningen och vad som är att anse som kostnad för t ex reparation och underhåll, anser Holländer. Ett annat område som anses komplext är redovisningen av finansiella instrument. Här krävs nästan alltid specialkompetens, påpekar Götenfelt.

Vidare tror Götenfelt att kravet på den tilläggsinformation som ställs på de små företagen upplevs betungande såväl ekonomisk som tidsmässigt. Samtidigt är det viktigt att årsredovisningarna för dessa företag uppfyller kraven på god redovisningssed och ger en rättvisande bild.

4.2.2 Caisa Drefeldt, KPMG

Drefelt förklarar situationen idag med att företagen inte klarar av att redovisa enligt nuvarande regelverk, eftersom det är ett ”lapptäcke” med enormt mycket normer och regler. Små företag har upplevt en stor frustration över att inte veta vilka regler som gäller för dem, eftersom man på rekommendationsnivå kan välja mellan Bokföringsnämndens allmänna råd och Redovisningsrådets rekommendationer utan att glida in på IFRS, fortsätter hon. Drefelt ser brister i årsredovisningar där företagen eller revisorer slarvar med upplysningen av bland annat redovisningsprinciper. Detta skapar problem för kreditgivarna och andra intressenter, eftersom det blir svårt för dem att utläsa vad företaget har redovisat, anser hon.

När det gäller de områden i redovisningen som är komplexa vid tillämpning, säger Drefelt att i det finansiella instrument och vid periodisering uppstår flest oklarheter och svårigheter för företagen. Inom det finansiella instrumentet är det oklart vad som gäller för att räkna fram marknadsvärderingarna och dessutom saknas kompetens inom området. Problematiken inom periodiseringen är, enligt Drefelt, att detta område har lämnats utan normgivning, som exempel nämnde hon förändringen av matchningsprincipen.

4.2.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning

Många företagare upplever redovisningsreglerna som komplicerade, men egentligen anser Kristiansson att det inte är så invecklat. Problemet, enligt henne, ligger egentligen i själva ”upplevelsen”, som företagen har angående redovisningen. Många små företag anlitar i och med det redovisningskonsulter eller revisorer för att de ska ta hand om bl.a. det löpande arbetet och på så sätt, menar Kristiansson, blir arbetet med redovisningen inte så betungande för dem. Kristiansson tycker inte att regelverket har blivit mer komplicerat för henne. Reglerna är i ständig förändring och hon försöker hela tiden ”tolka” redovisningen för sina klienter. Detta för att de ska få en bättre förståelse av de bakomliggande faktorerna i företagets resultat- och balansräkning.

Företagen har svårigheter att förstå sambandet med bland annat det egna kapitalet i balansräkningen berättar Kristiansson och orsaken till det tror hon handlar mest om företagarens vilja att inhämta och ta del av kunskap. Ett område som hon även anser problematisk för företagaren är momsredovisningen. Denna baseras på specifika regler i vissa hänseenden och kan tyckas vara komplicerad och svår att tolka. Hon påpekar även att en kombination av skattemässiga och redovisningsmässiga regler utgör ett komplicerat område.

Kristiansson har dessutom träffat många företagare som anser att administrationen med redovisning kräver mycket tid och dessutom är kostsam.

4.2.4 Lennart Iredahl, FAR

Iredahl bekräftar att inom redovisning finns det vissa områden där det uppstår oklarheter. I första hand tänker han på reglerna om eventualtillgångar och uppskjuten skatt. Förutom de, nämner han, att det finns andra områden som kan upplevas oklara på grund av deras komplexitet, exempelvis nedskrivningar, pensionsredovisning, koncernredovisning och verkligt värde redovisning. Dessutom tror Iredahl att redovisningsreglerna uppfattas som tidsödande när det gäller tilläggsupplysningar om personalen, där många efterlyser lättnader.

4.2.5 Tommy Andersson, Skatteverket

Andersson bekräftar att på vissa områden är reglerna om redovisning och beskattning onödigt komplicerade för de mindre företagen. Orsaken till att regelverket är onödigt komplicerat, säger Andersson, beror i stor utsträckning på att regelverket har sin utgångspunkt i stora företags behov och att samma regelverk tillämpas oavsett företagsstorlek. Uppgiftslämnandet (deklarationen) till Skatteverket är också ett problem, eftersom reglerna inom redovisning och beskattning skiljer sig ifrån varandra och kräver att företagen gör justeringar.

4.2.6 Mats Olsson, SRF

Olsson berättar att med flera olika normgivande organ (framför allt BFN och Redovisningsrådet) finns det en inbyggd osäkerhet i hur redovisningsreglerna ska användas. Regelverket har ökat på grund av fler regler och normer bekräftar han och anser att de som använder sig av reglerna tillämpar dem på fel sätt, här citeras:

”Visst har regelverket ökat. Dessvärre befarar jag (utan att veta) att tillämpningen är undermålig hos såväl redovisningskonsulter som revisorer”.

Anledningen till att tillämpningen är undermålig, anser han beror på den oerhört snabba utvecklingen som har skett de senaste åren, där det för många torde ha varit näst intill omöjligt att ”hånga med”. Dessutom tror Olsson även att den låga kundnyttan med vissa regler ha inneburit att många ”bortser” från en del nya tillämpningar.

Vidare säger Olsson att han inte tycker att regelverket är oklart, utan att det egentligen bara är onödigt komplicerat för de små företagen. Nuvarande regler gäller för både stora som små aktiebolag i vissa avseenden och det anser han borde förändras, här citeras:

”Det är orimligt att vissa regler ska gälla för både det minsta aktiebolaget som det börsnoterade. En uppdelning i storlekar på det sätt som BFN nu jobbar kan säkerligen göra att många onödiga och för företagen kostsamma redovisningstillämpningar slopas eller anpassas”.

4.3 Redovisningens förenklingar och dess utgångspunkt

4.3.1 Annika Götenfelt och Philippa Holländer, Öhrlings PWC

Götenfelt och Holländer delar uppfattningen att redovisningsreglerna behöver förenklas

för de små onoterade företagen. Utvecklingen har varit att redovisningen har blivit mer komplex och därför är givetvis förenklingar och framförallt tydliggöranden både behövliga och välkomna. Det utkast som BFN har tagit fram innehåller en del förslag till förenklingar, såsom enklare pedagogik, färre alternativa regler o.s.v., vilket såväl Annika som Philippa anser är bra.

Götenfelt betonar att ett tydligare regelverk med begränsat antal möjliga redovisningsprinciper samlade i ett dokument är en klar underlättning för den som skall tolka och använda regelverket. Enligt Götenfelt är det även en förenkling att regelverket bidrar till att det blir ett tydligare samband mellan redovisning och beskattning vad gäller vissa poster.

Förutom detta tror Götenfelt och Holländer inte att redovisningsreglerna kommer att vara så förenklade att företagen själva ska kunna ta hand om redovisningsrapporteringen fullt ut. De är övertygade om att företagen även i framtiden kommer att behöva anlita experthjälp på ett eller annat sätt, eftersom redovisningsreglerna ständigt förändras och nya regler samt nya behov uppstår.

4.3.2 Caisa Drefeldt, KPMG

Redovisningsreglerna för de små företagen kommer enligt Drefeldt inte att harmoniseras med IASBs regler. Hon anser att ett enhetligt regelverk med färre valmöjligheter behövs för dessa företag, men företagen måste ta hänsyn till vem de riktar sin årsredovisning och på vilket sätt den ska användas. Drefeldt tillägger även att Skattverket nu måste förenkla sina regler, så att de blir mer begripliga och fungerar i praktiken för företagen. Detta kommer att innebära lättnader och mindre kostnader för företagen.

4.3.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning

Kristiansson anser att redovisningsreglerna bör förenklas i den utsträckning att de blir mindre komplicerade att förstå och tolka. Den gränsdragningen som BFN har antagit för kategori 2 tycker Kristiansson är irrelevant. Istället föreslår hon en övre gräns på en omsättning om ca 6-7 miljoner, för att reglerna ska vara rättvisare för alla företag. Dessutom tycker hon, i frågan om ett regelverk med färre valmöjligheter, att det är positivt, eftersom många valmöjligheter endast leder till mer komplicerad redovisning och mer förvirring.

4.3.4 Lennart Iredahl, FAR

Iredahl kan inte uttrycka sig ännu i frågan om hur reglerna behöver förenklas på grund av att han inte med säkerhet vet om det verkligen handlar om en förenkling för de små företagen, som här citeras:

”Om man med nya regler menar vad som kommer ut från Justitiedepartementets promemoria, Förenklade redovisningsregler och BFN:s fortsatta arbete, så är det svårt att sia om det blir någon verklig förenkling eller ej”.

Dessutom uttrycker han att BFN:s syfte med förändringsarbetet är att förenkla regelverket, genom att sortera in företagen i fyra kategorier och anpassa regelverket till varje kategoris behov.

4.3.5 Tommy Andersson, Skatteverket

Andersson uttrycker att redovisningen kommer att förenklas genom att sammanställa ett separat och enklare regelverk för de små företagen. Utgångspunkten anser han bör ligga i företagets storlek, för att intressenterna ska få den information som krävs. Dessutom anser han att sambandet mellan redovisning och beskattning har betydelse för förenklingen och han tror på ett ökat samband vad gäller kategori 2. Förenklingen handlar inte bara om att anpassa skattereglerna till redovisningsreglerna, utan att också samordna hela regelverket, poängterar han. Skatteverkets medverkan i förenklingen av redovisningsreglerna tror han kommer att leda till att även uppgiftslämnandet för företagen förenklas. Meningen är att uppgifterna i redovisningen i så stor utsträckning som möjligt också ska kunna användas i deklarationen utan några justeringar.

4.3.6 Mats Olsson, SRF

Olsson anser att en uppdelning i storlek som BFN nu arbetar med är svaret på att många onödiga och för företagen kostsamma redovisningstillämpningar avskaffas eller anpassas. Dessutom tillägger han att den storlek som har föreslagits för kategori 2 känns relevant för honom och att det inte finns någon anledning till ytterligare uppdelningar.

När det gäller frågan om ett enhetligt regelverk för de små företagen, anser Olsson att det är positivt med klara regler och att det kommer att bli bra trots att valmöjligheterna minskar.

4.4 Det framtida regelverkets påverkan på de små onoterade företagen och deras intressenter

4.4.1 Annika Götenfelt och Philippa Holländer, Öhrlings PWC

Holländer berättar om att i Sverige finns det relativt många aktiebolag och att kraven på redovisningen som ställts på de är mer uppdelat idag än tidigare. Nuvarande normer styrs av 10/24-regeln vid gränsdragningen för vad som är små företag. Med de nya reglerna flyttas gränsen till 50/25/50. Enligt Götenfelt innebär detta att det blir många fler företag, som kommer att kunna tillämpa dessa förenklade regler, där en del företag kommer att gynnas mer än andra. Holländer tillägger att indelningen som nu är gjord inom kategori två inte är relevant, eftersom det är en vid skillnad vad gäller informationsbehov avseende små företag med en anställd och en omsättning på tre miljoner, jämfört med exempelvis ett företag med 49 anställda. Hon tror även att de mindre företagen med ett fåtal anställda, som kommer att använda dessa regler, kanske är tvungna att lägga ännu mer resurser på att ge erforderlig information i årsredovisningen.

Götenfelt tror inte att det blir så många förenklingar, när det handlar om krav på precision i bokslutsarbetet, med hänsyn till tillämpning av redovisningsprinciper. Däremot tror hon att det kommer att bli lägre krav på tilläggsupplysningar.

När det gäller frågan om företagen själva helt kommer att kunna ta hand om det löpande arbetet och upprättande av bokslut och årsredovisningen, tror Götenfelt inte att förenkningarna är så pass omfattande, att det kommer att gynna de små företagen ekonomiskt i form av lägre kostnader för redovisningsrapportering. Vi citerar:

”Det kommer att fortfarande att behövas mycket extern hjälp från redovisningskonsulter och revisorer. De nya reglerna minskar inte kraven på kunskap hos den som upprättar

redovisningen. Det positiva med förslaget är att det blir tydligare och lättare att tolka vilka regler som gäller för respektive företagskategori.”

Vidare säger Götenfelt, då det gäller företagets och intressenternas behov av att årsredovisningen ger rättvisande information, att ett regelverk med färre alternativa redovisningsprinciper förenklar för alla. Med intressenterna menar hon alla som är beroende av att det aktuella företagets årsredovisning ger en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning, så att respektive intressent kan fatta beslut eller vidta rätt åtgärd i sitt förhållande till företaget. Den intressent som regelverket underlättar mest för synes vara Skatteverket. Dessutom har skatteverket varit med i framtagandet av förslaget om det förenklade regelverket, vilket hon anser är positivt. Fortsättningsvis talar Götenfelt om att årsredovisningen ska återge en rättvisande bild av resultat och ställning i företaget. Det är viktigt att de civilrättsliga reglerna följs, oavsett vilka skatteregler som gäller.

4.4.2 Caisa Drefeldt, KPMG

Drefeldt berättar om, att på begäran av regeringen har BFN och Skatteverkets fått i uppdrag att ta fram förenklade redovisnings- och skatteregler. Dessa organ tillsatte en arbetsgrupp som nu i mitten av april har presenterat ett utkast på förenklingsförslag för mindre aktiebolag. Drefeldt påpekar dock att utkastet endast är en principskiss och att ett preliminärt regelverk för kategori 2, som är anpassat efter nuvarande lagstiftning kommer först år 2007.

Drefeldt berättar vidare att utgångspunkten för framtagningen av det nya regelverket för kategori 2 utgår ifrån gränsdragningen 50/25/50, vilken är EU anpassad. Den nuvarande gränsdragningen 10/24 kan inte anses som relevant för framtagningen av regelverket eftersom den är alldeles för låg och dessutom är den otydlig. Den nya gränsdragningen kommer, enligt Drefeldt, att vara mer tydlig om vad som gäller för företagen. Fördelningen i kategorier kommer att påverka alla företag, exempelvis företag som ingår i en stor koncern får inte redovisa i kategori 2. De är tvungna att följa samma regelverk som koncernen tillämpar. Anledningen till detta är att företagen inte ska kunna utnyttja systemet, anser hon. Å andra sidan ger kategoriseringen möjlighet för företagen att lägga sig på en högre nivå än vad som har tilldelats, där det gällande regelverket måste följas. Företag som ångrar valet av kategori och vill tillbaka till dåvarande kategori, måste uppge synnerliga skäl för det, tillägger Drefeldt. Drefeldt tror vidare inte att kategoriseringen kommer att underlätta redovisningen för företagen, men däremot för de som arbetar med redovisningen. I och med en enklare redovisningsmodell samt att reglerna blir mindre komplexa, kommer detta att innebära minskade kostnader för företagen, anser hon.

Ett led i förenklingsarbetet är, enligt Drefeldt, att BFN tar fram en bok för varje regelverk i respektive kategori, istället för att behöva leta överallt efter reglerna som gäller för det specifika företaget i FAR:s samlingsverk. Detta tror hon kommer att underlätta för i princip alla de, som arbetar med exempelvis den löpande redovisningen. Dessutom tror hon att intressenterna kommer att se det positivt med en enklare redovisning eftersom det kan ge en mer förstäelig information om företaget. Skatteverket i egenskap av intressent ser fördelar med allt som förenklar för dem, påpekar Drefeldt.

För att få ett faktiskt regelverk för kategori 2, berättar Drefeldt att det kommer att krävas stora förändringar i den preliminära framtagningen i form av ett antal lagändringar.

Dessutom måste sambandet mellan redovisning och beskattning klarläggas vilket Finansdepartementet ansvarar för. Det kommer att ta lång tid innan det faktiska regelverket kan tillämpas fullt ut. Detta nya system kan först år 2010 träda i kraft, framhåller Drefeldt.

4.4.3 Viktoria Kristiansson, Klippans redovisning

Kristiansson vet i dagsläget inte med säkerhet hur utvecklingen av regelverket kommer att påverka de små företagen, men hon tror att det finns ett behov av förenklingar inom redovisningsreglerna. En förenkling anser hon är positiv i den mening att den underlättar för tolkning och förståelse av reglerna. Dessutom blir fördelen med förenklingen att arbetet med redovisningen inte blir tidskrävande, vilket i sin tur innebär att företagets kostnader minskar.

När det gäller intressenterna, tror Kristiansson att i förenklingsarbete tas mest hänsyn till Skatteverkets behov. Hon anser att Skatteverket kommer att gynnas av denna förenkling, men samtidigt är de medvetna om företagets svårigheter att tillämpa skattereglerna. Skatteverket har en vilja, enligt Kristiansson, att underlätta och få företagaren att förstå reglerna och därför är det positivt att de samarbetar med BFN i utarbetandet av det nya regelverket.

4.4.4 Lennart Iredahl, FAR

Iredahl berättar att Justitiedepartementet har nyligen fått in ett antal remissvar på sin promemoria "Förenklade redovisningsregler". I promemorian beskrivs gränser i ÅRL för mindre och större företag som, om de blir lag, troligen kommer att avgöra gränsen för BFN:s kategorier 2 och 3. Kategori 2 kommer att omfatta en stor andel företag, omkring 90 % av aktiebolagen tror han, och detta kommer att påverka företagen i stort. Dessutom, fortsätter han, har synpunkter förts fram att även små aktiebolag med omsättning under 3 mkr ska särbehandlas. Iredahl säger sig inte veta riktigt än hur det blir med kategoriseringen och vilka konsekvenser den kommer att ge, men han tror att det skulle bli för mycket att föra in ytterligare en kategori. Han ser hellre en omfördelning, så att kategori 3 blir fler och kategori 2 färre.

När det gäller intressenternas behov, så säger Iredahl att den beaktas, men det är svårt för honom att sja vilken intressentkategori som får någon förbättring, eftersom intressenterna är många med olika behov. Vidare uttrycker han att om avsikten är att förenkla för företagarna, så medför det lätt att innehållet i en årsredovisning begränsas. Detta kan i sin tur, enligt honom, leda till att andra intressenter som exempelvis banker upplever detta negativt.

4.4.5 Tommy Andersson, Skatteverket

Andersson berättar att den främsta anledningen till att Skatteverket medverkar i framtagandet av förenklade regler är uppdraget att underlätta för företagen beträffande uppgiftslämnandet (deklarationer). Andersson nämner att Skattereglerna kommer att anpassas efter redovisningsreglerna och att hela regelverket kommer att samordnas. För att uppnå detta har de, i deras förslag för att ta fram förenklade regler, utgått ifrån nuvarande skatteregler, ibland i redovisningsreglerna och även i helt förändrade regler både när det gäller redovisning och beskattning, berättar han. En förenkling av redovisningsreglerna leder till att företagens uppgiftslämnande (deklarationen) förenklas. Tanken, nämner han, är att företagaren ska kunna använda

redovisningsuppgifterna vid arbetet med deklarationen utan att de ska behöva göra några justeringar.

När det gäller företagens kategorisering och deras gränsvärde säger Andersson att arbetsgruppen är medveten om den stora spridningen i kategori 2, men att det alltid finns möjlighet för de större företagen inom denna kategori att välja kategori 3, om det enskilda företaget bedömer att redovisningens intressenter kan ställa utökade krav. Dessutom tror han att ett separat och entydigt regelverk för kategori 2 kommer att underlätta för både redovisning och beskattning.

Andersson vet inte i dagsläget i vilken utsträckning redovisnings- och skattereglerna kommer att förenklas, för att företagens arbete och kostnader ska minska. Men han säger att tanken med arbetet är att åstadkomma samma regler både för redovisning och beskattning och att det i sig borde tala för att företagens arbete och kostnader minskar. Han ser inte några förlorare ens då, när regelverket träder i kraft. Nyttan för både företagen i kategori 2 och Skatteverket är så att säga förutsättningen för att föreslå förenkling, uttrycker han. För företag som tillhör kategori 2 finns det egentligen bara två intressenter (förutom ägarna) till skillnad från de som tillhör kategori 3 och 4, nämligen Skatteverket och långgivarna berättar han. I och med det ser han det positivt med att Skatteverket deltar i förenklingen och kan till viss del påverka utformningen, men det är lagstiftaren som har ordet, här citeras:

”Rimligen har det viss betydelse att både Skatteverket och Bokföringsnämnden är överens om hur ett regelverk för kategori 2 ska utformas. Men det är i vanlig ordning lagstiftaren som bestämmer och under en process fram till eventuell lagstiftning kan mycket hända”.

Vidare förklarar han att utvecklingen av sambandet mellan redovisning och beskattning går i positiv riktning när det gäller kategori 2, vi citerar:

”Jag tror på ett ökat samband mellan redovisning och beskattning för kategorin 1 och 2, medan för kategori 3 och 4 kommer nog sambandet att minska främst med tanke på att internationell redovisningsnormering, via EG, ska tillämpas för dessa kategorier. Här har också redovisningen i ett investerarperspektiv stor betydelse, vilket man inte kan säga om skattereglerna”.

4.4.6 Mats Olsson, SRF

Syftet med BFN arbete, berättar Olsson, är att förenkla redovisningsregler och underlätta tolkningar samt tillämpningar. För att uppnå detta anser han att hänsyn tas till både företagens och intressenternas behov och i förändringsarbetet måste dessa behov tillgodoses på bästa sätt. Utifrån detta ser han att det är avgörande att den största nytta måste komma företagen till del eftersom avsikten är även att företagens kostnader ska minska. En sådan förändring anser han i sin tur kommer att leda till att redovisningskonsulter och revisorer kommer att kunna ägna sig åt andra, för företaget, värdeskapande arbete.

Å andra sidan tror inte Olsson att företagen själva kommer att märka någon större skillnad alls inom redovisningen när det nya regelverket träder i kraft. Orsaken är att de flesta väljer att lägga ut arbetet på redovisningskonsult eller revisor. Det enda företagen

kommer att märka, enligt Olssons, är att deras kostnader för konsultinsats kommer att minska.

En negativ effekt, som kommer att uppstå på grund av det nya regelverket, berättar Olsson, är att redovisningskonsulterna kommer att "tappa" en del av reglerna på grund av okunskap. I och med detta kommer dessvärre företagen att drabbas negativt, säger han, eftersom kostnaderna för uppdraget kommer att vara högre. Dessutom tror Olsson att det finns möjlighet till att redovisningskonsulterna i vissa fall kommer att bortse från vissa redovisningsregler och istället upprättar ex. årsredovisningen utifrån det de upplever som kundnytta.

När det gäller frågan om redovisnings- och skattereglerna kommer de att vara så förenklade att det kommer att påverka företagen positivt genom att arbetet och kostnaderna minskar, anser Olsson, att det är för tidigt att uttala sig om. Han vet inte ännu med säkerhet hur reglerna kommer att se ut, men hans uppfattning är att de vill uppnå en förenkling och minskning av företagarnas kostnader, här citeras:

"Eftersom vi ännu inte med säkerhet kan säga hur reglerna kommer att se ut så känns det för tidigt att svara på frågan. Däremot så har vi, enligt min egen uppfattning, misslyckats i arbetet om det inte i slutändan innebär såväl förenklingar som kostnadsminskningar för företagen"

5. Analys

I detta kapitel sammankopplas resultatet som framkommit från den empiriska undersökningen och den teoretiska referensramen. Kapitlet syftar till att finna mönster och förklaringar på uppsatsens frågeställningar som presenterats i kapitel 1, samt att presentera de slutsatser man kan dra av dessa. I slutet av kapitlet presenteras författarnas egna reflektioner och förslag till vidare studier.

5.1 Upplevelsen av redovisningsreglerna idag

Den svenska redovisningen är inne i en stor förändringsprocess på grund av bland annat den internationella harmoniseringen, som har en stark anknytning till den anglosaxiska traditionen. Flera normgivande organ har tillkommit och redovisningsregleringen har delats upp på ett antal lagar. Bokföringslagen och årsredovisningslagen är de grundläggande bestämmelserna som styr den svenska redovisningen. Dessa kompletteras med andra detaljerade normer och regler, som anger hur redovisningen ska utföras. Små företag ska tillämpa bokföringsnämndens allmänna råd, som är en tolkning av Redovisningsrådets rekommendationer, vilka i sin tur är anpassade efter de internationella reglerna, IFRS. En sådan koppling till IFRS har orsakat en del problem. Regelverket för de små företagen har blivit omfattande och alltmer komplicerat i och med anpassningen. Detta regelverk är stort och med regler som är obegripliga och svårtillämpbara. Dessutom har lagstiftarna den senaste tiden försummat att tillgodose företagets behov av en mer tillämpbar redovisning, vilket är en bidragande orsak till ett komplext regelverk.

Av intervjuerna visade det sig att redovisningsreglerna för små onoterade företag uppfattas som opraktiska och svårtolkade. Majoriteten av respondenterna bekräftade att orsaken ligger i att regelverket är ett "lapptäcke" med ett flöde av nya normer och regler, vilka i det närmaste är omöjliga för företagaren att redovisa utifrån. Drefeldt anser att små företag har känt en stor frustration över att inte veta vilka regler som gäller för dem. Hennes åsikt delas med Götenfelt, som tillägger att reglerna till sin natur är komplexa och inte heller kan begäras att företagarna skall kunna. Kristiansson är den enda som ser företagets upplevelse av redovisningsreglerna från en annan synvinkel. Hon anser att reglerna uppfattas komplicerade, men själv tycker hon inte att det är så invecklat. Istället anser hon att problemet med reglerna egentligen ligger i själva "upplevelsen" företagarna har angående redovisningen, därför försöker hon hela tiden tolka redovisningen för sina klienter. Respondenterna Andersson och Olsson anser dessutom att det nuvarande regelverket för små företag är onödigt komplicerat på grund av att det har sin utgångspunkt i de stora företagens behov och att samma regelsystem tillämpas oavsett företagsstorlek. Att små företag tillämpar samma regelsystem som de noterade företagen anser de, på samma sätt som vi iakttagit i teorin, vara orealistiskt och orimligt.

När det gäller vilka redovisningsområden i nuvarande regelverk som är oklara för de små företagen, visade det sig att respondenterna hade olika åsikter. Götenfelt och Holländer anser att komplexitet uppstår när en balanspost ska värderas och redovisas. Varulager och pågående arbete är exempel på några poster i balansräkningen som antingen omfattar många regler, eller att det uppstår gränsdragningsfrågor. Drefeldt upplever däremot att företagen oftast har svårigheter vid periodiseringen och det beror

på att detta område har lämnats helt utan normgivning. Kristiansson anser att företagen har svårt att förstå sambandet med bl.a. det egna kapitalet och att momsredovisningen kan vara krånglig och svår att tolka. Dessutom påpekar hon att en kombination av skattemässiga och redovisningsmässiga regler utgör ett komplicerat område. Iredahl ser oklarheter inom redovisningen och åsyftar främst på reglerna om eventualtillgångar och uppskjuten skatt. Dessutom anser han även att reglerna om nedskrivning och pensionsredovisning är krångliga. Andersson går mest in på skattereglerna och anser att företagens uppgiftslämnande till Skatteverket är ett problem, som beror på att reglerna inom redovisning och beskattning skiljer sig ifrån varandra, vilka kräver justeringar av företagen.

Utöver dessa ovan nämnda områden finner vi även en samstämd åsikt från de flesta respondenterna när det gäller finansiella instrument och kravet på tilläggsupplysningar. Reglerna inom finansiella instrument anser de är svårbegripliga och kompetens inom områden saknas. När det gäller kravet på tilläggsupplysningar betraktar de som betungande, tidsödande och kostsamma för de små företagen.

Enligt referensramen skall små företag följa samma regelsystem som de noterade företag, varför kravet på tilläggsupplysningar i årsredovisningen är detsamma. Dessa krav som ställs anses då vara orimligt höga för små företag, och står inte i proportion till nyttan för företagen och dess intressenter. Det absurda är att små företag ska uppge upplysningar i årsredovisningen på sådant som kanske inte ens existerar i företagen. Slutsatsen blir då att kostnaderna för små företag att upprätta en årsredovisning enligt nuvarande regler i vanliga fall överstiger nyttan, eftersom en onödig information ges som inte är av värde för intressenterna. I små företag riktas den externa redovisningen endast till två intressenter, Skatteverket och kreditgivarna. Dessa är endast intresserade av att företaget ger en rättvisande bild av dess resultat och ekonomiska ställning, för att bl.a. få in korrekt skatteintäkt och kreditanalys.

Ett annat argument som tyder på att regelverket har blivit komplicerat för företagen, är företagets omfattande användning av extern experthjälp. Små företag har vanligtvis en begränsad ägarkrets, där ägaren oftast är företagsledaren. Företagsledaren är i flesta fall endast inblandad i den interna redovisningen i verksamheten, och finner det lämpligt att anlita redovisningskonsulter eller revisorer vid den externa redovisningen. Respondenterna som jobbar mot små företag berättar att de flesta företagare inte vill befatta sig med den externa redovisningen, p.g.a. den stora okunskapen man har angående regelverket och redovisningen. Dessutom ser en del av dessa småföretagare inte alltid nyttan med de ökade kraven på den externa redovisningen, och de betraktar den mer som ett nödvändigt ont.

Svårigheter har uppstått även vid tolkningen av redovisningsprinciperna. I referensramen beskrivs, att det idag är många tillämpare som inte lyckas att tolka reglerna på rätt sätt på grund av den svårtolkade redovisningslagstiftningen. Drefeldt och Olsson ser brister vid upprättande av årsredovisningen, och anser att tillämpningen är undermålig hos såväl redovisningskonsulter som revisorer. Drefeldt betonar att det ofta slarvas med upplysningar av bl.a. redovisningsprinciper, och att detta skapar svårigheter för intressenterna att utläsa vad företagen har redovisat. Orsaken till att det uppstår brister anser Olsson vara den snabba utvecklingen av nya redovisningsregler, vilket har omöjligtgjort för många att hänga med i processen.

Med detta som bakgrund konstaterar författarna, att det tyder på att det finns ett behov av ett annat regelverk på redovisningsområdet för de små onoterade företagen. Detta regelverk ska enligt BFN baseras på företagets storlek och deras intressenters behov. Författarnas uppfattning angående företagarens och tillämparnas svårigheter med att applicera redovisningsreglerna, är att det även kan bero på andra faktorer. När det handlar om okunskapen som råder hos företagaren, är författarnas uppfattning att oengagemang och ovilja att ta del av information är de främsta orsakerna. Det tar mycket kraft att sköta ett företag, men att denna kraftåtgång skulle minska om det fanns mer kunskap om verksamheten som helhet. Då det gäller redovisningskonsulterna och revisorernas försumlighet av reglerna anser författarna att det egentligen inte borde få förekomma. Dessa tillämpare har sin utbildning som grund och ska följa reglerna fullt ut. En viss förståelse har författarna med tanke på att regelverket är i ständig förändring och att det kräver oerhört mycket tid för att ta till sig de nya reglerna.

5.2 Redovisningens förenklingar

Med utgångspunkt av föregående avsnitt kan författarna fastställa att det finns många faktorer, som talar för att redovisningsreglerna för de små företagen är komplicerade och oändamålsenliga. Detta innebär att det råder ett uppdämt behov av förändringar både inom regelsystemet och inom redovisningsområdena.

De flesta respondenter är eniga om att det finns ett behov av förenklingar i redovisningsreglerna för små företag. Förenklingarna skall göras i den utsträckning att det gynnar alla berörda. En sådan förenkling anser de uppnås genom att regelverket för småföretagen blir mer förståeligt, enkelt och förtydligat, det vill säga mer praktisk. Iredahl är en av respondenterna som inte kan uttrycka sig fullt ut i frågan om redovisningens förenklingar, eftersom det är svårt för honom att förutse om det verkligen handlar om en förenkling eller inte. Men han uttrycker att syftet med förändringsarbetet är att uppnå en förenkling.

I referensramen anges att BFN:s syfte är att förenkla regelverket för de olika företagen och förbättra möjligheterna för intressenterna att förstå den finansiella informationen. Enligt BFN kommer det att utarbetas fyra olika regelverk samt att företagen ska delas in i fyra olika kategorier. Varje företagskategori kommer sedan att tillämpa ett särskilt regelverk och på så sätt underlätta för alla. I kategori två bedöms rymma de små företagen, och målet är att regelverket ska utgå från företagen och redovisningsintressenternas behov. Detta kommer att vara ett mer kortfattat, lättillämpat och heltäckande nationellt regelverk. Reglerna kommer dessutom inte att baseras på de internationella reglerna, och dessa kommer inte heller att utgöra ett komplement till de nationella. De förenklade reglerna kommer enbart att tillämpas av företag som uppfyller högst ett av kriterierna för 50/25/50 gränsvärdet.

Ännu en gång råder det enighet bland alla respondenter som anser att BFN:s förslag till förenkling är positiv. Drefeldt har samma åsikt som BFN om att en harmonisering av redovisningsreglerna inte behövs för de små företagen. Kristiansson är för förslaget men tycker ändå inte att gränsdragningen är relevant. Hon anser att den är för högt satt, och en övre gräns för kategori två på en omsättning om ca 6-7 Mkr borde föreslås för att reglerna ska vara rättvisare för alla företag. Andersson, Götenfelt, Holländer och Olsson är positivt inställda och anser att BFN:s arbete är svaret för att uppnå ett förenkling.

När det gäller frågan om ett enhetligt regelverk med begränsande valmöjligheter för kategori två anser respondenterna att det är behövt, och utgör en klar lättnad för den som ska tillämpa regelverket. Drefeldt är positiv till att det finns färre valmöjligheter och anser även att det är viktigt att företagen tar hänsyn till vem den riktar sin årsredovisning och på vilket sätt den skall användas. Kristiansson säger att många valmöjligheter endast har lett till komplikationer och förvirring, därför är hon positiv till det nya regelverket. Olsson är positivt inställd och anser, trots de minskade valmöjligheterna, att klarare regler kommer att uppnås.

Ett annat område som tas upp i referensramen är sambandet mellan redovisning och beskattning. Aktiebolagsgruppen hade som uppdrag att föreslå förenklingar för mindre aktiebolag inom detta område, främst av den orsaken att det finns otydliga skillnader som komplicerar företagets arbete med redovisningen och deklarationen. De förslag till förenklingar som nämns i Aktiebolagsgruppens rapport är bl.a. samordning, förbättrad pedagogik, begränsade alternativmöjligheter samt gemensamma regler för redovisning och beskattning. Aktiebolagsgruppen anser att med utgångspunkt av dessa förslag, kommer resultatet att vara positivt för de små företagen vid arbetet med redovisning och beskattning.

Vid förfrågningen om hur redovisningen ska förenklas, gav några respondenter förslaget som finns i Aktiebolagsgruppens rapport. Drefeldt anser, att för en förenkling av redovisningen ska ske, krävs även att skattereglerna blir mer begripliga och fungerande i praktiken för företagen. Götenfelts åsikt gällande sambandet mellan redovisning och beskattning, är att en förenkling av regelverket bidrar till ett tydligare samband. Andersson är en av respondenterna som mest belyser denna problematik, eftersom han deltog i Aktiebolagsgruppens uppdrag. Han uttrycker att förenklingen uppnås genom att anpassa skattereglerna till redovisningsreglerna och samordna regelverket för kategori två. Denna förenkling anser han kommer att stärka sambandet för denna kategori och underlätta för företagen vid uppgiftslämnandet (deklarationen).

5.3 Det framtida regelverkets påverkan på företagen och deras intressenter

Syftet med BFN:s förändringsarbete är, som tidigare nämnts, att förenkla redovisningsreglerna för de små företagen och ge redovisningsintressenterna möjlighet att bättre förstå den finansiella informationen. Ett utkast har därför tagits fram av Aktiebolagsgruppen med betydande förenklingar, som kommer att bidra till att regelverket för dessa företag blir kortare och mer begripligt. Respondenternas reaktion angående gruppens förslag har varit positiv, eftersom de anser att en förenkling kommer att leda till bättre villkor för företagen och deras intressenter. När det gäller omfattningen på förenklingen föreligger det en viss osäkerhet, enligt Götenfelt. Hon tror inte att det kommer att bli många förenklingar vad gäller kravet på precision i bokslutsarbetet inom tillämpningen av redovisningsprinciperna. Istället tror hon på att det kommer att bli lägre krav på tilläggsupplysningar. Författarna fick uppfattningen att många respondenter anser att förenklingen kommer att underlätta för alla som använder sig av redovisningen. En fråga som uppstått, är om förenklingen kommer att påverka företagen i den utsträckning att de mer kommer att ta hand om redovisningen själva. Götenfelt tror inte det och anser att de små företagarna även i framtiden kommer att behöva mycket extern experthjälp eftersom de nya reglerna inte minskar kraven på kunskap hos den som upprättar redovisningen. Olsson instämmer i hennes resonemang

och anser att företagen själva inte kommer att märka någon större skillnad alls när regelverket träder i kraft. De flesta kommer ändå att välja att lägga ut arbetet på redovisningskonsulterna eller revisorerna.

När det gäller gränsvärdena inom kategori två nämns i referensramen att en stor andel av de onoterade företagen kommer att inrymmas där. En bedömning är att ca 90 % av Sveriges aktiebolag kommer att tillhöra denna kategori. Normsättarna är medvetna om denna stora spridning, och kommer därför att basera reglerna på bl.a. traditionella redovisningsprinciper med en tydlig utgångspunkt i anskaffningsvärden och en mer juridisk form.

Oenigheter finns bland respondenterna angående gränsdragningens påverkan på företagen inom kategori två. Respondenterna som mer eller mindre är inblandade i förenklingsarbetet fann ingen tveksamhet i gränsvärdena. De övriga som berörs av detta förenklingsarbete ifrågasatte gränsdragningen. Götenfelt och Holländer anser att gränsdragningen inte är relevant med tanke på att fler företag kommer att tillämpa de numera förenklade reglerna, där det kommer att vara mest fördelaktigt för stora företag. Detta anser de kommer att leda till att de mindre företagen kommer att vara tvungna att lägga ännu mer resurser på att ge erforderlig information i årsredovisningen. Kristiansson instämmer i att gränsvärdena är irrelevanta, och att regelverket bör vara rättvisare för alla företag. Drefeldt däremot anser att den nuvarande 10/24 gräns är alldeles för låg och otydlig. Den nya gränsdragningen kommer att bättre tydliggöra för vad som gäller för företagen, och eftersom fördelningen baseras på strikta regler ser hon heller inga större problem med den. Å andra sidan anser Drefeldt att kategoriseringen inte kommer att påverka företaget i den utsträckning att den underlättar redovisningen. Iredahl är medveten om den stora spridningen, och ser hellre en omfördelning, så att det blir färre företag inom kategori två och fler i kategori tre. Andersson anser liksom Drefeldt att han inte ser några problem med den stora spridningen inom kategori två. Han säger att det finns möjlighet för större företag inom kategori två att välja en högre nivå om de bedömer att redovisningens intressenter ställer utökade krav.

I referensramen sägs att kostnaderna för att upprätta en årsredovisning tillfaller företagen och nyttan är de förbättrade beslut som fattas på grund av att informationen finns tillgänglig. Syftet med förändringsarbetet är att maximera nyttan och minimera kostnaden för företagen. Olsson menar att tanken med förändringsarbetet är att främst företagen får den största nyttan med det nya regelverket. Detta innebär att regelverket kommer att påverka företagen ekonomiskt, då majoriteten av respondenterna uppger att företagets kostnader kommer att minska. Författarna drar slutsatsen att företagen kommer uppfatta en sådan nytta som positiv. Upprättandet av årsredovisningen kommer därför att vara mindre kostsam på grund av att mindre tilläggsupplysningar kommer att krävas samt att det blir färre valmöjligheter. Med företagets kostnader menas de som uppstår på grund av att företaget anlitar redovisningskonsulter eller revisorer. När det gäller tillämparna av redovisningsreglerna anser Drefeldt att förenklarna kommer att gynna dem mest. Författarna tror att ett enklare regelverk gynnar dem, eftersom arbetet med redovisningen kommer att vara mindre tidskrävande. Götenfelt är den enda respondent som anser att de förenklade reglerna inte kommer att gynna de små företagen ekonomiskt. Hon grundar sin slutsats på att det nya regelverket inte kommer att ge omfattande förenklingar.

Förutom detta anser Andersson, att uppkomsten av gemensamma regler inom redovisning och beskattning, kommer att påverka företagen i den utsträckning att vid

arbetet med deklARATIONEN kommer man att utgå ifrån redovisningsuppgifterna. Författarna anser att ett tydligt samband mellan redovisning och beskattning är av betydelse, för att eliminera komplexiteten för företagen att tillämpa olika regelverk.

När det gäller de små företagens intressenter har majoriteten av respondenterna konstaterat att den främsta intressenten som företagen tillgodoser med information är Skatteverket. Denna statliga myndighet kommer främst att gynnas av förenklingsarbetet i och med att skillnaden i sambandet mellan redovisning och beskattning kommer att minska. För att företaget ska kunna ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning, anser både Drefeldt och Götenfelt att ett enklare och mer begripligt regelverk krävs. Effekten blir en enklare redovisning som kommer att ge en mer förståelig information om företagen, detta kan då anses vara till fördel för Skatteverket. Kristiansson ser att det i förenklingsarbetet tas mest hänsyn till Skatteverkets behov, och hon indikerar att det beror på företagets svårighet att tillämpa skattereglerna. Andersson bekräftar Kristianssons argument och poängterar att nyttan, för både företagen i kategori två och Skatteverket är själva förutsättningen för att föreslå förenkling. För Iredahl är det svårt att förutse vilken intressentkategori som får någon förbättring, men han anser att en begränsning i årsredovisningen kommer att drabba andra intressenter som exempelvis banker.

6. Slutsats

I detta kapitel presenteras den slutsats som vi har kommit fram till i vår undersökning. Detta sker genom att författarna utgår från resultatet i analyskapitlet. Därefter presenteras våra egna reflexioner och diskussioner på utvecklingen av regelsystemet. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt studie.

6.1 Slutsats

De svenska redovisningsreglerna har anpassats till internationella standarder, vilket har lett till ett växande regelverk. För de små onoterade företagen framstår det tydligt i studien att det råder en mer eller mindre kaotisk situation inom redovisningen där det i dagsläget inte finns ett ändamålsenligt och tydligt regelverk. Tillkomsten av ett flertal nya normgivande organ med tillkommande normer och många nya regler, har bidragit till att företaget upplever en stor frustration över vilka regler de skall tillämpa. Detta innebär att det finns ett uppdämt behov av förändringar både inom regelsystemet och inom redovisningsområdena.

Ett dilemma hos företagen är att det finns en otydlig koppling mellan redovisning och beskattning, där reglerna avviker. Användningen av två olika regelverk med varierade skillnader medför endast förvirring och komplexitet för dem. Även för en van regelutlämper uppstår det osäkerhet vid en tolkningssituation, om alla relevanta normer har hittats. Utöver detta infinner sig ett annat område som bör ses över, då vi fann i respondenternas åsikter att det förekommer en okunskap hos såväl redovisningskonsulter som revisorer. Detta är konsekvensen av den snabba utvecklingen inom redovisningen.

Det förenklingsprojekt inom redovisningsområdet som just nu pågår kommer att innebära att ett ändamålsenligt och mer begripligt regelverk kommer att gynna företagen och deras intressenter. Genom att publicera ett separat regelverk med strukturerade och samordnade regler, kommer arbetet med redovisning att underlättas. Detta innebär även att företagets externa redovisning blir mer konkret och fullständigt, vilket in sin tur leder till att intressenternas informationskrav tillgodoses.

En diskussion uppstår vid gränsdragningen, 50/25/50. Det föreslagna gränsvärde kommer att medföra att ca 90 % av alla svenska företag kommer att hamna inom kategori två. Det finns en risk till att vissa större företag kommer att gynnas mer än de små, av de förenklade reglerna. Gränsvärdena anses därför vara för höga och ett övervägande av storleken är motiverat. En fördelning efterfrågas för att reglerna ska vara rättvisare för alla. Författarna ifrågasätter därför om ett mindre företag med ett fåtal anställda bör tillämpa samma regler som ett företag med 50 anställda, författarna anser att behovet av den finansiella informationen skiljer sig avsevärt mellan dessa.

En direkt konsekvens av de förenklningar som BFN vill uppnå, är att det blir en begränsning i den finansiella informationen som företagen lämnar. Här har tagits fasta på att nyttan med förenklningarna överväger den information som förloras i samband med införandet av det nya regelverket. Det nya regelverket kommer även att innehålla lägre krav på tilläggsupplysningar, trots detta kommer de små företagen likaså i fortsättningen att behöva hjälp med redovisningen från redovisningskonsulter och

revisorer.

Förenklingsarna inom redovisningen kommer mest att gynna arbetet för tillämparna, och om deras arbete blir mindre krävande så borde också företagets kostnader minska. Skatteverket som är företagets främsta externa intressent, kommer att gynnas eftersom de medverkar i arbetet med förenklade regler och kan påverka detta i allra högsta grad.

6.2 Egna reflexioner

I studien framstår det tydligt att både företagen och intressenterna har problem med att förstå och tolka dagens regelverk, oroande är också att det finns svårigheter för dem som dagligen arbetar med redovisningen, alltså redovisningskonsulter och revisorer. Regelverket har vuxit sig för stort och har bidragit till den kaotiska situation som nu upplevs inom redovisningen.

Författarnas bestämda uppfattning är att det föreligger ett behov av förenklade regler för små onoterade företag.

Utvecklingen inom redovisningsområdet har lett till att i stort sett alla som berörs av redovisningen inte "hänger med". I likhet med de flesta respondenter anser författarna att problemet egentligen inte ligger hos de små företagen eftersom de vanligen lämnar bort redovisningsarbetet till redovisningskonsulter eller revisorer. Istället ligger problemet i att redovisningskonsulterna och revisorerna inte har den tid som krävs för att ta till sig kunskapen från de nya regler som uppkommer hela tiden. Om dessa inte hänger med i utvecklingen, blir konsekvensen att kvaliteten på företagets redovisning försämras. I och med detta är vår uppfattning att "problemet" i slutändan ändå hamnar hos företagen och intressenterna. Författarna anser därmed att det är viktig för företagen att de visar intresse och engagemang för utvecklingen av redovisningsreglerna, detta med tanke på att det är dem som är ytterst ansvariga för sin verksamhet.

BFN och Skatteverkets arbetar med att ta fram ett fristående nationellt regelverk, och deras syfte är att förenkla redovisningen för företagen och att förbättra möjligheterna för intressenterna att förstå företagets finansiella information. Författarnas uppfattning är att ingen egentligen vet med exakthet hur detta förenklingsarbete kommer att påverka företagen. De mönster man kan urskilja i studien är att det nya regelverket kommer att underlätta, på ett eller annat sätt, för någon eller flera berörda av redovisningen. Författarna ifrågasätter om det nya tänkbara regelverket verkligen kommer att uppfylla dess syfte.

Författarna vill framhålla att regelverket befinner sig under utveckling fram tills 2010, då det kommer att träda i kraft fullt ut. Ett preliminärt regelverk för kategori två kommer att tillämpas från och med år 2007. Författarna anser dock att man borde vänta med tillämpningen av det preliminära tills ett enhetligt och fullständigt regelverk för alla kategorier har tagits fram. Dessutom tror författarna att en onödig förvirring kommer att uppstå för alla berörda av redovisningen och att tillämparna inte kommer att ta det fullständiga regelverket på fullt allvar. Det finns en risk att det preliminära regelverket kommer att uppfattas som ytterligare ett "lapptäcke".

Författarna tror att en lösning till en del av problemen inom regelverket och redovisningen är att det skapas ett mera hållbart och bestående regelverk. Det måste

finnas en rimlig chans för alla berörda av redovisningen att kunna ta till sig kunskapen av redovisningen och samtidigt förstå den bakomliggande logiken.

6.5 Förslag till vidare studier

Uppsatsens författare anser att det vore intressant att undersöka om det nya regelverket har gett ett positivt eller negativt resultat för alla berörda, efter att den har trätt i kraft. Ett annat område som kan vara tänkbart att undersöka är i vilket riktning det nya regelverket är på väg.

Referenslitteratur

Litteratur:

- Andersson & Haapalahti (2004) *Praxis och norm, går de hand i hand?* Göteborg: Uppsats
- Artsberg, K. (2003). *Redovisningsteori – Policy & Praxis*. Malmö: Liber AB
- Andersen Ib (1998). *Den uppenbara verkligheten*. Lund: studentlitteratur
- Bell J. (1995) *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: studentlitteratur
- Bruzelius L. & Skärvad P. (2000). *Integrerad organisationslära*. Lund: studentlitteratur
- Dahlin L., Lundén B. & Smitterberg A. (2004) *Bokslut & årsredovisning*. Björn Lundén Information AB
- Edenhammar, H., Hägg I, (1997). *Makten över redovisningen*. Stockholm: SNS Förlag
- Falkman, P (2000). *Teori för redovisning*. Lund: studentlitteratur
- FARs *Samlingsvolym 2005 Del 1 & 2*, Far förlag, Stockholm
- Gröjer, J-E, (2002). *Grundläggande redovisningsteori*. Lund: studentlitteratur
- Holme, I. & Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik om kvalitativa & kvantitativa metoder*. Lund: studentlitteratur
- Lönnqvist, R, (2002). *Årsredovisning – i aktiebolag och koncerner*. Lund: studentlitteratur
- Mathews, M R., Perera, M H B, (1996). *Accounting theory and development*. Australien: Thomas Nelson
- Nilsson, S, (2002). *Redovisningens normer och normbildare*. Lund: studentlitteratur
- Patel R. & Davidson B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: studentlitteratur
- Patel R. & Davidson B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: studentlitteratur
- Smith, D, (2000). *Redovisningens språk*. Lund: studentlitteratur
- Thomasson, J., Arvidsson, P., Lindquist, H., Larsson, O., Rohlin, L., (2000), *Den nya affärsredovisningen*. Malmö: Liber Ekonomi
- Thorell, P. (2003). *Företagens redovisning – Grundläggande räkenskapsförståelse*. Uppsala: Iustus

Tidskrifter

Bengtsson A. (2004), *Framtidens redovisningsregler för onoterade företag*. Balans, nr 6-7

Edenhammar H. (2004), *Måste redovisningen vara så komplicerad?*. Balans, nr 6-7

Falkman P. (2004), *Redovisningens teoretiska kaos*. Balans, nr 2

Knutson D. & Wichmann H. (1984), GAAP Disclosures: *Problem for small business?*, Journal of Small Business Management, Vol. 22, nr1, sid. 38-46

Pramhäll C. & Wikerfelt S. (2004), *Nya redovisningsregler nästa år- vad gäller och varför*. Balans, nr 12

Strandin, P. (1998), *Redovisning och revisionsplikt kväver små aktiebolag*. Balans, nr 6-7

Ölund, P. (2004), *Minskat regelverk för icke- noterade företag*. Redovisningskonsulten, nr 2

Internet sidor:

<http://www.bfn.se>

- Bokföringsnämndens yttrande över diskussionspromemorian, "Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities", 24 September 2004.
- Bokföringsnämndens "Information om ändrad inriktning på normgivningen", 2004-05-10
- Kort om BFN

<http://www.far.se>

- Info om FAR

<http://www.skatteverket.se>

- Normgivning, *Bokföringsnämnden*

<http://www.farkomplett.se>

- FAR INFO, "Internationella regler för SME-redovisning", nr 7, 2004
- FAR INFO, "Nej till internationella regler för små företag", nr 12, 2004
- FAR INFO, "IASB tar fram standarder för mindre företag", nr 2, 2005

<http://www.iasplus.com/agenda/sme.htm>

- Promemoria, *Preliminary views on Accounting Standards for SME*, 2004

<http://www.iasb.org>

- *Fakta om IASB*

<http://www.fasb.org/facts/index.shtml>

- *Fakta om FASB*

Offentliga utredningar

- BFN Dnr 28/04, *Ändrad inriktning på normgivningsarbetet*, 2004-05-10
- BFN Dnr 407961-04/113, *Förenklingsförslag för mindre aktiebolag*, 2005-04-11
- Justitiedepartementets Promemoria *Förenklade redovisningsregler*, Stockholm 2004-11-29

Intervjuer

Drefeldt, Caisa, Auktoriserad revisor, KPMG, 2005-05-12

Kristiansson, Viktoria, redovisningskonsult, Klippans Redovisning, 2005-05-10

Göthenfelt, Annika, Auktoriserad revisor, ÖhrlingsPriceWaterHouseCoopers, 2005-04-25

Holländer, Philippa, Auktoriserad revisor, ÖhrlingsPriceWaterHouseCoopers, 2005-04-25

E-mail intervjuer

Olsson, Mats, redovisningskonsult, SRF, 2005-05-06

Iredahl, Lennart, Auktoriserad revisor, FAR, 2005-04-28

Andersson, Tommy, Rättslig expert inom redovisningsområdet, Skatteverket, 2005-05-16

Bilagor

Namn:

Befattning:

Kort beskrivning om vad du jobbar med:

- Vilket är bakgrunden till att Skatteverket medverkar i framtagande av förenklade regler?
- På vilket sätt var reglerna om redovisning och beskattning inte tillfredsställande?
- Reglerna för redovisning och beskattning ska samordnas för att undvika svårigheter vid tillämpningen, anser du att skattereglerna bör anpassas till redovisningsreglerna och varför?
- Kommer redovisnings- och skattereglerna att vara så förenklade i den utsträckning att företagens arbete och kostnader minskar?
- BFN har delat in de svenska företagen i fyra olika kategorier, anser du att dessa kategoriseringar och dess gränsvärden är relevanta, med tanke på den stora spridningen inom kategori 2 och varför? Tror du även att denna kategorisering i så fall skulle underlätta för redovisningen?
- Skatteverket är en utav företagens viktigaste intressenter, hur mycket påverkbarhet har Ni i detta förändringsarbete? Och hur mycket hänsyn tas till de andra intressenterna av företagens redovisning?
- Syftet med förändringsarbetet är att maximera nyttan och samtidigt minimera kostnaderna. Vem anser du har den största nyttan av förändringsarbetet och varför? Och på vems bekostnad?

Namn:

Befattning:

- Hur är ert förhållningssätt till små onoterade företag?
- BFN håller på att förenkla det nuvarande regelverket för små onoterade företag, vad anser du är bakgrunden till förenklingen av regelverket och vad är BFN:s syfte med de nya reglerna samt vad vill BFN uppnå med detta?
- BFN har delat in de svenska företagen i fyra olika kategorier, är dessa kategoriseringar och dess gränsvärden relevanta, med tanke på den stora spridningen inom kategori 2? Tror du att denna kategorisering i så fall skulle underlätta för redovisningen?
- Det anses att komplexiteten i redovisningsreglerna hos de små onoterade företagen har ökat i och med fler regler och normer. Vad har du för åsikter om hur redovisningsreglerna upplevs vid tillämpningen idag?
- Inom vilka områden i redovisningen anser du att regelverket är oklara? Och på vilket sätt behövs redovisningsreglerna i så fall förenklas?
- Vid utformandet av de nya reglerna, tas det hänsyn till företagets respektive intressenternas behov? Hur upplevs påverkbarheten i detta förändringsarbete?
- BFN och Skatteverket samarbetar för att ta fram en ny generation förenklade redovisnings- och skatteregler. Kommer redovisnings- och skattereglerna att vara så förenklade i den utsträckning att företagets arbete och kostnader minskar?
- Syftet med förändringsarbetet är att maximera nyttan och samtidigt minimera kostnaderna. Vem anser du har den största nyttan av förändringsarbetet och varför? Och på vems bekostnad?
- På vilket sätt tror du att det nya regelverket kommer att påverka de små onoterade företagen?
- BFN:s arbete med förenklingen av regelverket för de små onoterade företagen beräknas vara klart efter år 2006. Företagen blir indelad i 4 kategorier baserade på företagets storlek. Varje kategori kommer att få enhetliga regler som företagen i kategorin måste följa. Hur ser du på att få ett enhetligt regelverk med färre valmöjligheter, men som man kommer att vara låst vid? (motivera)
- Har du några synpunkter på hur ett framtida regelverk skulle kunna se ut?
- BFN håller på att förenkla det nuvarande regelverket för små onoterade företag. Vad anser du är bakgrunden till förenklingen av regelverket och vad är BFN:s syfte med de nya reglerna samt vad vill BFN uppnå med detta?

- BFN har delat in de svenska företagen i fyra olika kategorier, är dessa kategoriseringar och dess gränsvärden relevanta med tanke på den stora spridningen inom kategori 2? Tror du att det behövs kategoriseras ytterligare inom kategori 2? Och skulle detta i så fall underlätta för redovisningen?
- Det anses att komplexiteten i redovisningsreglerna hos de små onoterade företagen har ökat i och med fler regler och normer. Vad har du för åsikter om hur redovisningsreglerna upplevs vid tillämpningen idag?
- Inom vilka områden i redovisningen anser du att regelverket är oklar? Och på vilket sätt behövs redovisningsreglerna i så fall förenklas?
- Eftersom många företag i kategori 2 är beroende av extern rådgivning. Hur tror du att redovisningskonsulterna m.fl. hanterar redovisningen i praktiken av nya komplicerade redovisningsområden? Vad har du för åsikter om hur det har påverkat deras redovisnings omfattning?
- Vid utformandet av de nya reglerna, tas det hänsyn till företagets respektive intressenternas behov? Hur upplevs påverkbarheten i detta förändringsarbete?
- I vilken omfattning kan SRF påverka BFN: s utveckling av det nya regelverket för de små onoterade företagen?
- BFN och Skatteverket samarbetar för att ta fram en ny generation förenklade redovisnings- och skatteregler. Kommer redovisnings- och skattereglerna att vara så förenklade i den utsträckning att företagets arbete och kostnader minskar?
- Syftet med förändringsarbetet är att maximera nyttan och samtidigt minimera kostnaderna. Vem anser du har den största nyttan av förändringsarbetet och varför? Och på vems bekostnad?
- På vilket sätt tror du att det nya regelverket kommer att påverka de små onoterade företagen?
- BFN:s arbete med förenklingen av regelverket för de små onoterade företagen beräknas vara klart efter år 2006. Företagen blir indelad i 4 kategorier baserade på företagets storlek. Varje kategori kommer att få enhetliga regler som företagen i kategorin måste följa. Hur ser du på att få ett enhetligt regelverk med färre valmöjligheter, men som man kommer att vara låsta vid?
- Har du några synpunkter på hur ett framtida regelverk skulle kunna se ut?